

Rrapaj pret delegacionin e lartë izraelit, fokus zgjerimi i bashkëpunimit në bujqësi dhe sigurinë ushqimore

Faqe 2

Z. Andis Salla
Ministër i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural

“YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit, Salla: Sektori bujqësor do të mbështetet gjithmonë e më shumë te teknologjia

Faqe 4

Krijohet Komiteti Sektorial i Bujqësisë, një hap i ri për kualifikime më cilësore

Faqe 12

AGROBIZNESI

BOTIM I KËSHILLIT TË AGROBIZNESIT SHQIPTAR

Adresa: Rruga "Mine Peza", Pallati 87/3, Hyrja 1, Kati i parë, Tel/ Fax: 2229445
E-mail: infokash@yahoo.com www.kash.org.al

Rr. "Qemal Stafa", P. 9-katësh,
Nr. 70, Kati 2, Pazari i ri, Tiranë.
Tel: +355 4 2 251 910 /911
Email: info@fedinvest.al
kontakt@fedinvest.al
www.fedinvest.al

15-ditëshi i dytë i muajit qershor 2026

Viti i shtatëmbëdhjetë i botimit - Nr. 536
Çmimi 125 lekë

E përdryjavshme e pavarur

NVM SHQIPTARE DREJT TREGJEVE EUROPIANE: CILËSIA, STANDARDET DHE INOVACIONI SI MOTOR I KONKURRUESHMËRISË

NË DITËN NDËRKOMBËTARE TË NDËRMARRJEVE TË VOGLA DHE TË MESME - MSME DAY 2026 -, SHQIPËRIA DHE UNIDO RIAFIRMIAN RËNDËSINË E INVESTIMIT NË CILËSI, TRANSFORMIM DIXHITAL DHE STANDARDE NDËRKOMBËTARE PËR TË PËRSHPEJTUAR INTEGRIMIN E BIZNESEVE SHQIPTARE NË TREGJET GLOBALE

Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO), përmes Programit Global për Cilësi dhe Standarde (GQSP), të mbështetur nga Qeveria Zvicerane përmes Sekretariatit Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO), po mbështet fermerët dhe ndërmarrjet e vogla e të mesme (NVM) në përmbushjen e standardeve të kërkuara, duke lehtësuar aksesin e tyre në tregjet evropiane dhe ndërkombëtare

GQSP | **ALBANIA**
GLOBAL QUALITY AND STANDARDS PROGRAMME

Programi Global Për Cilësi dhe Standarde

UNIDO
UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Sekretariati i Shtetit për Çështjet Ekonomike SECO

Qeveria do të vendosë licencim të detyruar për agronomët, si do funksionojë Urdhri

Faqe 6

AKUAKULTURË

Karavasta teston prodhimin e gaforres me zhguall të butë, një mundësi e re për ekonominë blu

Faqe 5

INTERVISTA

Model bujqësor sipas BE-së në Katundin e Ri të Durrësit, fermerët bashkohen për më shumë të ardhura

Faqe 10

TEMA TË DITËS

- Projektligji, miratohen termat për censin e bujqësisë, komision qendror me 8 ministra Fq.5
- Pas transportit, edhe furrat e bukës shqetësim për POS: kufizojnë blerjet me kartë nën 1 mijë lekë Fq.6
- Projektligji për nënproduktet shtazore, Salla: Hap drejt BE-së, rrit sigurinë dhe mbron mjedisin Fq.7
- Ibrahimaj: Nga 1 korriku nis programi "Dyfisho sipërmarrjen tënde", 250 mln euro për bizneset Fq.7
- Biznesi i detit ankohet për taksat, operatorët e turizmit dhe peshkimit kërkojnë ulje të barrës fiskale dhe burokracisë Fq.7

FINANCIM

FED invest mban Asamblenë e Përgjithshme Vjetore XIII dhe prezanton rezultatet e vitit jubilar 2025

Faqe 11

SHQIPËRI-IZRAEL

Rrapaj pret delegacionin e lartë izraelit, fokus zgjerimi i bashkëpunimit në bujqësi dhe sigurinë ushqimore

Forcimi i bashkëpunimit mes Shqipërisë dhe Izraelit në sektorin e bujqësisë, sigurisë ushqimore dhe transferimit të teknologjive inovative ishte në qendër të një takimi të zhvilluar në Tiranë ndërmjet Kryetarit të Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar (KASH), Agim Rrapaj, dhe një delegacioni të nivelit të lartë nga Ministria e Bujqësisë dhe Sigurisë Ushqimore e Izraelit.

Takimi u zhvillua në ambi-

Gjoni, Drejtor i Platformës Elektronike ABA Online në FED invest, si dhe Bashkim Alushi nga Shoqata “Këshilli i Ekspertëve të Agrobiznesit”.

Gjatë takimit u diskutua mbi mundësitë për zgjerimin e bashkëpunimit në fushat e prodhimit bujqësor, teknologjive të ujitjes, menaxhimit të fermave, certifikimit të produkteve, sigurisë ushqimore dhe digjitalizimit të shërbimeve për fermerët dhe bizneset e sektorit.

Përfaqësuesit e Ministrisë së Bujqësisë dhe Sigurisë Ushqimore të Izraelit shprehën interes për të zgjeruar bashkëpunimin me institucionet dhe organizatat shqiptare të sektorit, duke nxitur shkëmbimin e njohurive, transferimin e teknologjive të avancuara dhe zhvillimin e projekteve të përbashkëta në dobi të fermerëve dhe sipërmarrjeve bujqësore.

Një vëmendje e veçantë iu

entet e FED invest dhe mblodhi përfaqësues të institucioneve dhe sipërmarrjes nga të dy vendet, me synimin për të identifikuar fusha konkrete bashkëpunimi në funksion të zhvillimit të bujqësisë moderne dhe rritjes së sigurisë ushqimore.

Delegacioni izraelit kryesohet nga Oren Lavi, Drejtor i Përgjithshëm në Ministrinë e Bujqësisë dhe Sigurisë Ushqimore të Izraelit, dhe Yuval Lipkin, Kreu i Administratës së Sigurisë Ushqimore në të njëjtën ministri. Në takim mori pjesë edhe Këshilltari për Ekonominë në Ambasadën e Izraelit në Tiranë, Klajd Heta.

Nga pala shqiptare ishin të pranishëm Agim Rrapaj, Kryetar i KASH, Perlat Sula, Drejtor i Përgjithshëm i FED invest, Enida Shena, Drejtore e KASH, Ilir Rukaj, administrator i kompanisë “Eli Eksport”, Behar

Kryetari i KASH, Agim Rrapaj, prezantoi rolin dhe kontributin e organizatës që drejton në zhvillimin e agrobiznesit shqiptar. Ai theksoi se Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar është organizata më e madhe përfaqësuese e sektorit në vend, me 37 shoqata anëtare dhe me mbi 100 mije anetare me shtrirje në të 12 qarqet e Shqipërisë.

Rrapaj vlerësoi mbështetjen që Izraeli i ka dhënë ndër vite bujqësisë shqiptare, veçanërisht në fushën e teknologjive moderne dhe zgjidhjeve inovative për rritjen e produktivitetit. Sipas tij, eksperiencia izraelite përbën një model të rëndësishëm për modernizimin e sektorit bujqësor shqiptar dhe përballimin e sfidave që lidhen me ndryshimet klimatike, menaxhimin e ujit dhe rritjen e konkurrueshmërisë.

kushtua mundësive për përdorimin e platformave digjitale dhe instrumenteve financiare që mund të mbështesin zhvillimin e zinxhirit të vlerës në bujqësi, rritjen e aksesit në tregje dhe përmirësimin e standardeve të prodhimit.

Palët vlerësuan se bashkëpunimi mes Shqipërisë dhe Izraelit në sektorin bujqësor ka potencial të madh për t’u zgjeruar, duke krijuar mundësi të reja investimi, rritje të kapaciteteve prodhuese dhe përmirësim të cilësisë së produkteve bujqësore shqiptare.

Takimi u konsiderua një hap i rëndësishëm drejt forcimit të partneritetit ndërmjet komunitetit të agrobiznesit shqiptar dhe institucioneve izraelite, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm të bujqësisë dhe garantimit të sigurisë ushqimore.

Tirana do të mirëpresë takimin vjetor të BERZH-it

Kryeqyteti shqiptar, Tirana, është përzgjedhur për të mirëpritur takimin vjetor të Bankës Europiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) në vitin 2028, një ngjarje e rëndësishme ndërkombëtare që pritet të sjellë në Shqipëri drejtues institucionesh financiare, përfaqësues qeverish, investitorë dhe partnerë zhvillimi nga dhjetëra vende.

Lajmi u bë i ditur nga

zëvendësministri i Financave, Endrit Yzeiraj, në përmbyllje të takimit vjetor të BERZH-it të zhvilluar në Riga.

Sipas Yzeirajt, organizimi i këtij takimi në Tiranë përbën një vlerësim të rëndësishëm për rolin dhe progresin e Shqipërisë në rajon, si dhe për partneritetin e qëndrueshëm me BERZH-in, një nga institucionet financiare më aktive në mbështetje të zhvillimit ekono-

mik të vendit.

BERZH ka investuar afro 2,5 miliardë euro në Shqipëri që prej vitit 1991, duke financuar projekte strategjike në infrastrukturë, energji, sektorin financiar dhe zhvillimin e biznesit privat.

Një nga prioritetet kryesore të bashkëpunimit mbetet modernizimi i rrjetit hekurudhor

(Vijon në faqen 5)

Bashkëpunim Shqipëri-Izrael për laboratorë dhe teknologji në sigurinë ushqimore

Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU) dhe institucionet homologe izraelite do të

e eksperiencave dhe adoptions e praktikave më të mira ndërkombëtare.

intensifikojnë bashkëpunimin në fushën e sigurisë ushqimore, me fokus shkëmbimin

Drejtoresha e përgjithshme e AKU-së, Blerina Gjylameti, priti një delegacion izraelit të

kryesuar nga ambasadorja e Izraeli në Shqipëri Galit Peleg, e shoqëruar nga Oren Lavi, drejtor i përgjithshëm në Ministrinë e Bujqësisë dhe Sigurisë Ushqimore të Izraelit, si edhe Yuval Lipkin, kreu i Administratës së Sigurisë Ushqimore të Izraelit.

Gjylameti tha se, fokusi i takimit ishte bashkëpunimi dypalësh dhe shkëmbimi i eksperiencave për ndërtimin e një modeli sa më efikas në fushën e sigurisë ushqimore.

Gjatë takimit, Gjylameti shprehu gatishmërinë e institucionit për të përmbyshur objektivat e përbashkëta, duke vënë theksin te rritja e kapaciteteve profesionale, modernizimi i infrastrukturës laboratorike dhe përdorimi i teknologjive të avancuara.

“Qëllimi ynë është garantimi i standardeve gjithnjë e më të larta të sigurisë ushqimore për konsumatorët, në përputhje me praktikën më të mira ndërkombëtare”, u shpreh ajo.

Takimi shënoi një hap të rëndësishëm për forcimin e marrëdhënieve mes institucioneve të të dy vendeve dhe për rritjen e bashkëpunimit në sektorin e sigurisë ushqimore.

Ndihmë nga Tel Avivi për bujqësinë, Shqipëria dhe Izraeli nënshkruajnë marrëveshje për teknologji dhe inovacion në sektorin bujqësor

Shqipëria do të marrë eksperiencën e Izraelit për zhvillimin e mëtejshëm të bujqësisë

Ky është dhe qëllimi i nënshkrimit të Memorandumit të Mirëkuptimit i firmosur nga pala shqiptare dhe ajo izraelite. Sipas ambasadores së Izraelit, Galit Peleg, vendi ynë ka një potencial të jashtëzakonshëm për të ofruar pasi ka produkte organike me cilësi të lartë dhe fuqi punëtore të përkushtuar, por që ky sektor të zhvillohet më tej ka nevojë për partneritete tregtare që sjellin rritje ekonomike dhe qëndrueshmëri të sektorit.

“Bujqësia është shumë më tepër sesa një sektor ekonomik. Në një kohë kur bota po përballlet me sfida të paprecedenta – nga ndryshimet klimatike dhe pasiguria gjeopolitike deri te ndërprerjet në zinxhirët globalë të furnizimit – bujqësia bëhet edhe më e rëndësishme”, tha ambasadorja izraelite.

Për zv.ministrin e bujqësisë Fatmir Guri, fermeri ynë ka nevojë të marrë dije se si të prodhojë me kushtet që kërkon BE.

“Izraeli është një nga shembujt më të qartë në botë se si bujqësia moderne nuk ndërtohet me bollëkun e burimeve

por me mençurinë e përdorimit të tyre. Nuk është vetëm pyetja sa prodhojmë, por sa të sigurt dhe standardizues jemi Kjo

do ta bëjë këtë gjë?! Fermerët e së ardhmes dhe së nesërme nuk janë vetëm fermerët e tokës, ata do të përdorin Inteligjencën Ar-

është e rëndësishme për Shqipërinë sidomos në rrugën tonë drejt BE”, tha zv.ministri i Bujqësisë, Fatmir Guri.

Do të jetë teknologjia ajo që do të ti bëjë balle ndryshimeve klimatike në mbarë botën.

“Ky memorandum bashkëpunimi do të sillë vendet tona edhe më afër. Dhe ashtu siç e di në 2050 bota do të ushqejë 9 miliard njerëz dhe pyetja është si

tificiale. Teknologjia dhe kërkimi janë premtimi më i madh i Izraelit dhe bota ka nevojë për to tani”, tha Oren Lavi, përfaqësues i Ministrisë së Bujqësisë së Izraelit.

Në këtë konferencë morën pjesë 12 kompani izraelite të specializuara në teknologji bujqësore dhe siguri ushqimore të cilat do të shkëmbejnë përvojën e tyre me kompanitë shqiptare.

NVM SHQIPTARE DREJT TREGJEVE EUROPIANE: CILËSIA, STANDARDET DHE INOVACIONI SI MOTOR I KONKURRUESHMËRISË

NË DITËN NDËRKOMBËTARE TË NDËRMARRJEVE TË VOGLA DHE TË MESME - MSME DAY 2026 -, SHQIPËRIA DHE UNIDO RIAFIRMUAN RËNDËSINË E INVESTIMIT NË CILËSI, TRANSFORMIM DIXHITAL DHE STANDARDE NDËRKOMBËTARE PËR TË PËRSHPEJTUAR INTEGRIMIN E BIZNESEVE SHQIPTARE NË TREGJET GLOBALE

Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO), përmes Programit Global për Cilësi dhe Standarde (GQSP), të mbështetur nga Qeveria Zvicerane përmes Sekretariatit Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO), po mbështet fermerët dhe ndërmarrjet e vogla e të mesme (NVM) në përmbushjen e standardeve të kërkuara, duke lehtësuar aksesin e tyre në tregjet evropiane dhe ndërkombëtare

Mikro, ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM) janë motori i ekonomisë shqiptare. Ato krijojnë vende pune, gjenerojnë vlerë të shtuar në ekonomi, mbështesin zhvillimin e zonave rurale dhe urbane dhe përfaqësojnë bazën e sektorëve prodhues të vendit. Në një kohë kur Shqipëria po avancohet në procesin e integrimit në Bashkimin Europian, konkurrueshmëria e këtyre ndërmarrjeve është më e rëndësishme se kurrë.

Ky mesazh u përcoll qartë gjatë aktivitetit të organizuar nga Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO), me rastin e Ditës së Kombeve të Bashkuara për Mikro, Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme - MSME Day 2026 -, ku përfaqësues të qeverive, organizatave ndërkombëtare, institucioneve financiare, sektorit privat dhe partnerëve të zhvillimit diskutuan mbi sfidat dhe mundësitë që kanë ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në një ekonomi globale gjithnjë e më dixhitale, të gjelbër dhe konkurruese.

Në hapje të aktivitetit, përfaqësues të lartë të UNIDO theksuan se zhvillimi industrial gjithëpërfshirës dhe i qëndrueshëm nuk mund të arrihet pa fuqizimin e NVM-ve. Në një kohë kur ekonomia botërore po transformohet nga inteligjenca artificiale, dixhitalizimi, teknologjitë e reja dhe tranzicioni i gjelbër, ndërmarrjet e vogla duhet të pajisen me kapacitetet, teknologjitë dhe standardet e nevojshme për të mbetur konkurruese.

Një nga folëset kryesore të aktivitetit ishte Ambasadorja Eglantina Gjermani, Përfaqësuese e Përhershme e Republikës së Shqipërisë pranë Organizatave Ndërkombëtare në Vjenë. Në fjalën e saj, ajo theksoi se Shqipëria është në thelb një ekonomi e ndërtuar mbi NVM-të, pasi mbi 80% e të punësuarve në vend punojnë në ndërmarrje të vogla dhe të mesme, përqindja më e lartë në Ballkanin Perëndimor dhe mbi mesataren e Bashkimit Europian.

Ambasadorja Gjermani nënvizoi se gjatë viteve të fundit Shqipëria ka bërë progres të rëndësishëm në forcimin e qeverisjes ekonomike dhe formalizimin e biznesit, ndërsa tashmë fokusi është zhvendosur drejt rritjes së produktivitetit, inovacionit, zhvillimit industrial dhe konkurrueshmërisë ndërkombëtare. Ajo evidentoi gjithashtu rëndësinë e transformimit dixhital, aksesit në financë, zhvillimit të aftësive teknike dhe menaxheriale, si dhe integrimit të ndërmarrjeve shqiptare në zinxhirët evropianë dhe globalë të vlerës.

Një pjesë e rëndësishme e fjalimit iu kushtua bashkëpunimit mes Shqipërisë dhe UNIDO. Ambasadorja vlerësoi mbështetjen që organizata i ka dhënë vendit në hartimin e Country Diagnostic for Industrial Development, dokument që do të shërbejë si bazë për Programin e ardhshëm të Partneritetit për Zhvillimin Industrial të Shqipërisë dhe për përshejtimin e procesit të integrimit evropian.

Në fjalën e saj, ajo theksoi se diagnoza industriale konfirmon rolin vendimtar të NVM-ve në ekonominë shqiptare:

mbi 92% e ndërmarrjeve prodhuese janë NVM, ndërsa ato përfaqësojnë mbi 80% të ndërmarrjeve eksportuese në sektorin e prodhimit. Sektorët që gjenerojnë pjesën më të madhe të eksporteve shqiptare – përpunimi ushqimor, industria e veshjeve, këpucëve, lëkurës dhe prodhimi i lehtë – mbështeten kryesisht tek ndërmarrjet e vogla dhe të mesme. Për këtë arsye, investimet në teknologji, inovacion, aftësi profesionale dhe standarde ndërkombëtare sjellin ndikim të drejtpërdrejtë në ekonominë kombëtare.

Megjithatë, sfidat mbeten të konsiderueshme. Prodhimi industrial përfaqëson ende një pjesë relativisht të vogël të Prodhimit të Brendshëm Bruto, ndërsa aktiviteti ekonomik vazhdon të jetë i përqendruar në disa rajone të vendit. Për këtë arsye, zhvillimi territorial, rritja e produktivitetit dhe përmirësimi i konkurrueshmërisë së bizneseve janë elementë thelbësorë për zhvillimin afatgjatë të Shqipërisë.

GQSP Albania – Nga standardet tek eksporti

Në këtë kontekst, Programi Global për Cilësinë dhe Standardet në Shqipëri (GQSP Albania), i financuar nga Sekretariati Shtetëror Zviceran për Çështjet Ekonomike (SECO) dhe i zbatuar nga UNIDO, luan një rol strategjik në mbështetjen e ndërmarrjeve shqiptare.

Programi synon të përmirësojë konkurrueshmërinë e sektorit agror ushqimor dhe industrive të lidhura me të, duke forcuar infrastrukturën kombëtare të cilësisë dhe duke ndihmuar bizneset të përmbushin kërkesat e tregjeve evropiane dhe ndërkombëtare.

Përmes asistencës teknike, trajnimeve dhe bashkëpunimit me institucionet publike, laboratorët, universitetet dhe organizatat e biznesit, GQSP Albania mbështet ndërmarrjet në:

- përgatitjen për certifikime sipas standardeve ndërkombëtare;
- analizat e përputhshmërisë me kërkesat e Bashkimit Europian;
- përmirësimin e sistemeve të menaxhimit të cilësisë dhe sigurisë ushqimore;
- zhvillimin e sistemeve të gjurmueshmërisë dhe transformimit dixhital;
- rritjen e kapaciteteve të shoqatave të biznesit;
- forcimin e bashkëpunimit ndërmjet sektorit privat, akademisë dhe institucioneve publike.

Cilësia – pasaporta drejt tregjeve evropiane

Në ekonominë globale, cilësia nuk është më një element shtesë i produktit, por një kusht i domosdoshëm për të hyrë në treg.

Konsumatorët evropianë kërkojnë produkte të sigurt, të gjurmueshme dhe të prodhuara sipas standardeve ndërkombëtare. Për këtë arsye, certifikimet, sistemet e kontrollit të cilësisë dhe respektimi i standardeve janë bërë

faktorë kyç për suksesin e eksporteve.

GQSP Albania mbështet bizneset shqiptare që të kuptojnë këto kërkesa, të identifikojnë boshllëqet ekzistuese dhe të ndërmarrin hapat konkretë për të rritur nivelin e përputhshmërisë dhe konkurrueshmërisë.

Inovacioni dhe dixhitalizimi

Një tjetër prioritet i programit është përdorimi i teknologjive të reja.

Zgjidhjet dixhitale për gjurmueshmërinë e produkteve, përdorimi i teknologjive inteligjente në bujqësi, monitorimi i proceseve prodhuese dhe sistemet moderne të menaxhimit të cilësisë po ndihmojnë bizneset shqiptare të reduktojnë kostot, të rrisin efikasitetin dhe të përmbushin kërkesat gjithnjë e më të larta të tregjeve ndërkombëtare.

Investimi në njerëz

Transformimi industrial nuk arrihet vetëm përmes teknologjisë.

Ai kërkon profesionistë të përgatitur, ekspertë të cilësisë dhe institucione akademike që formojnë brezin e ri të specialistëve.

Në këtë drejtim, GQSP Albania ka mbështetur krijimin e Programit Ndërkombëtar Master në Cilësi dhe Standarde për Produktet Agror ushqimore, duke kontribuar në zhvillimin e kapitalit njerëzor që do të udhëheqë sistemin shqiptar të cilësisë në vitet e ardhshme.

Partneriteti si çelësi i suksesit

Mesazhi kryesor i aktivitetit të United Nations MSME Day 2026 ishte i qartë: asnjë vend nuk mund të përballojë i vetëm sfidat e transformimit industrial. Bashkëpunimi ndërkombëtar, shkëmbimi i njohurive dhe partneritetet ndërmjet institucioneve publike, sektorit privat, universiteteve dhe organizatave ndërkombëtare janë thelbësore për ndërtimin e një ekonomie konkurruese dhe gjithëpërfshirëse.

Pikërisht mbi këtë filozofi ndërtohet edhe puna e Programit Global për Cilësinë dhe Standardet në Shqipëri. Duke investuar në standarde, cilësi, inovacion, aftësi profesionale dhe transformim dixhital, programi po ndihmon ndërmarrjet shqiptare të përgatiten për sfidat e së ardhmes dhe të shfrytëzojnë mundësitë që ofrojnë tregjet evropiane dhe globale.

Në rrugëtimin e Shqipërisë drejt anëtarësimit në Bashkimin Europian, investimi tek NVM-të nuk është thjesht një politikë ekonomike. Është një investim strategjik për një ekonomi më produktive, më konkurruese dhe më të qëndrueshme. Në këtë mision, UNIDO, përmes Programit Global për Cilësinë dhe Standardet në Shqipëri, financuar nga SECO, vazhdon të mbetet një partner i rëndësishëm për bizneset shqiptare, duke i mbështetur ato të rriten, të inovojnë dhe të konkurrojnë me sukses në tregjet ndërkombëtare.

AKTUALITET

“YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit, Salla: Sektori bujqësor do të mbështetet gjithmonë e më shumë te teknologjia

Në Tiranë u zhvillua konferenca “Bujqësia Digjitale për Shqipërinë 2030”, ku u prezantua “YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit shqiptar.

“YLLI” është pjesë e Portalit të Fermerit, i cili, përmes

Ministri bëri të ditur se përmes portalit do të publikohen në kohë reale edhe çmimet e tregjeve dhe të pikave të grumbullimit, duke rritur transparencën dhe orientimin për fermerët.

bëtarë dhe institucionet që kontribuojnë në këtë proces, duke theksuar se objektivi për vitin 2030 mbetet ndërtimi i një bujqësie shqiptare më moderne, më inteligjente, më konkurruese dhe plotësisht të orientuar drejt së ardhmes europiane.

Në përmbyllje të aktivitetit, u realizua një demonstrim live i funksionaliteteve të Portalit të Fermerit nga fermerja Manjola Hafizi, e cila merret me kultivimin e mjedrës që prej vitit 2015. Përmes platformës, ajo kërkoi në kohë reale informacion mbi Skemën Kombëtare të Mbështetjes 2026, aplikimet për të cilën janë hapur së fundmi, duke ilustruar në praktikë mënyrën e funksionimit të portalit dhe shërbimet që ai ofron për fermerët.

Demonstrimi solli konkretisht transformimin e vizionit të bujqësisë digjitale në një mjet të përdorshëm për fermerët, ku “YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit shqiptar, bashkëbisedoi në kohë reale me Manjolën, duke treguar se sa e thjeshtë është për një fermer të hyjë në platformë, të kërkojë informacion dhe të marrë përgjigje të menjëhershme në gjuhën shqipe për nevojat e aktivitetit të tij bujqësor.

Ndërkohë, duke folur në

Inteligjencës Artificiale dhe në gjuhën shqipe, do të ofrojë informacion, orientim dhe asistencë në kohë reale për fermerët, duke e bërë bujqësinë më moderne, më të aksesueshme dhe më pranë standardeve europiane.

Ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla në fjalën e mbajtur me këtë rast tha se, “Shqipëria po hyn në një fazë të re zhvillimi, ku sektori bujqësor do të mbështetet gjithmonë e më shumë tek teknologjia dhe përdorimi në kohë reale i të dhënave nga fermerët në parcela”.

Ai theksoi se, teknologjitë digjitale tashmë janë një domosdoshmëri për sektorin bujqësor, përballë sfidave që lidhen me ndryshimet klimatike, rritjen e kostove të prodhimit, konkurrencën në treg dhe nevojën për përmbushjen e standardeve europiane.

“Bujqësia Digjitale për Shqipërinë 2030 nuk është thjesht një vizion strategjik, por një program konkret transformimi për mënyrën se si prodhojmë dhe zhvillojmë bujqësinë shqiptare në vitet që vijnë. Objektivi ynë është i qartë, të ndërtojmë një bujqësi më produktive, më konkurruese, më të formalizuar, më transparente dhe më të integruar me Bashkimin Europian, ku në qendër të këtij transformimi qëndron fermeri shqiptar”, u shpreh ministri.

Një nga risitë kryesore të portalit është “YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit shqiptar, i ndërtuar mbi inteligjencën artificiale dhe i aftë të komunikojë në gjuhën shqipe.

“Sot jemi duke prezantuar një nga elementët që do të jetë asistenti i çdo fermeri në çdo telefon. “YLLI” është asistenti i parë digjital i fermerit shqiptar, i bazuar në inteligjencën artificiale. Ai është gjithmonë gati për të ofruar asistencë të menjëhershme dhe praktike për fermerët, duke dëgjuar, komunikuar dhe kthyer përgjigje në kohë reale në gjuhën shqipe”, deklaroi Salla.

“Përmes aplikacionit, fermerët do të mund të orientojnë, të bashkëbisedojnë me njëri-tjetrin dhe të marrin çdo informacion të nevojshëm në nivel kombëtar. Duke pasur parasysh problematikat dhe ankesat e fermerëve në raport me pikat e grumbullimit, nga ky moment do të jenë online edhe çmimet e publikuara nga këto pika”, theksoi ai.

Salla nënvizoi se digjitalizimi do të shtrihet edhe në monitorimin e parcelave përmes sen-

sorëve inteligjentë, të cilët do të ofrojnë informacion në kohë reale për vaditjen, plehërimin, kushtet atmosferike dhe ndërrhyrjet e nevojshme në kulturat bujqëso.

“Po u japim mundësi fermerëve të kenë në kohë reale të gjithë informacionin e duhur nëpërmjet telefonit dhe aplikacionit që do të vëmë në dispozicion, por edhe nëpërmjet kurve të vëdisim, kur duhet të plehërojmë dhe kur duhet t’u shërbejmë mbjelljeve”, tha ministri.

Gjatë aktivitetit, ministri Salla vuri theksin edhe te roli i të rinjve dhe inovacionit në zhvillimin e bujqësisë moderne.

“Ne duam që të rinjtë shqiptarë ta shohin bujqësinë jo si një sektor pa perspektivë, por si një sektor ku inovacioni, teknologjia, start-up-et dhe mundësitë e reja ekonomike të jenë pjesë e përditshmërisë së saj”, u shpreh ai.

Në përfundim, ministri falënderoi partnerët ndërkombëtarë dhe institucionet që kon-

tributojnë në këtë proces, duke theksuar se objektivi për vitin 2030 mbetet ndërtimi i një bujqësie shqiptare më moderne, më inteligjente, më konkurruese dhe plotësisht të orientuar drejt së ardhmes europiane.

Në përmbyllje të aktivitetit, u realizua një demonstrim live i funksionaliteteve të Portalit të Fermerit nga fermerja Manjola Hafizi, e cila merret me kultivimin e mjedrës që prej vitit 2015. Përmes platformës, ajo kërkoi në kohë reale informacion mbi Skemën Kombëtare të Mbështetjes 2026, aplikimet për të cilën janë hapur së fundmi, duke ilustruar në praktikë mënyrën e funksionimit të portalit dhe shërbimet që ai ofron për fermerët.

Demonstrimi solli konkretisht transformimin e vizionit të bujqësisë digjitale në një mjet të përdorshëm për fermerët, ku “YLLI”, asistenti i parë virtual i fermerit shqiptar, bashkëbisedoi në kohë reale me Manjolën, duke treguar se sa e thjeshtë është për një fermer të hyjë në platformë, të kërkojë informacion dhe të marrë përgjigje të menjëhershme në gjuhën shqipe për nevojat e aktivitetit të tij bujqësor.

Ndërkohë, duke folur në konferencë menaxheri i Zyrës së Bankës Botërore në Shqipëri, Massimiliano Paolucci, vlerësoi se implementimi i bujqësisë digjitale në vend përbën një hap strategjik drejt ndërtimit të një “shtylle digjitale kombëtare” për sektorin bujqësor.

Marrëveshja me Poloninë për sigurimet shoqërore, Manjani: Lehtësohen procedurat për qytetarët

Zëvendësministria e Ekonomisë dhe Inovacionit, Olta Manjani deklaroi se marrëveshja për sigurimet shoqërore me Poloninë garanton mbrojtje sociale për qytetarët shqiptarë që jetojnë dhe kontribuojnë në të dy vendet.

Gjatë diskutimit të projektligjit në Komisionin për Çështjet Ligjore dhe Administratën Publike, Manjani theksoi se marrëveshja siguron njohjen e periudhave të sigurimit për përfitimet që lidhen me pensionet, papunësinë dhe mbështetjen financiare për familjarët në rast humbjeje jete të personit të siguruar.

“Sigurohet që periudhat e sigurimit të merren në konsideratë edhe për përcaktimin e të drejtave që lidhen me papunësinë dhe mbështetjen financiare për familjarët në rast humbjeje jete të personit të siguruar”, u shpreh Manjani.

Sipas saj, marrëveshja përcakton mekanizma të qartë bashkëpunimi ndërinstitucional ndërmjet institucioneve të të dy vendeve, duke lehtësuar procedurat për qytetarët përfitues.

Zv/ministria nënvizoi se marrëveshja nuk krijon menjëherë detyrime financiare për buxhetin e shtetit, pasi përfitimet mbështeten mbi parimin kontribues dhe financohen nga Instituti i Sigurimeve Shoqërore.

“Marrëveshja nuk krijon menjëherë detyrime financiare, pasi përfitimet mbështeten mbi parimin kontribues dhe financohen nga ISSH”, deklaroi ajo.

Manjani e cilësoi marrëveshjen pjesë të rrjetit të zgjeruar të marrëveshjeve dypalëshe që Shqipëria ka lidhur me vendet e Bashkimit Evropian dhe më

gjërë, në funksion të mbrojtjes sociale të emigrantëve shqiptarë.

“Kjo marrëveshje është pjesë e një rrjeti të zgjeruar marrëveshjesh dypalëshe që Shqipëria ka lidhur me vendet e BE-së dhe më gjerë. Ajo garanton mbrojtje sociale për çdo qytetar shqiptar kudo ku ai jeton dhe kontribuon”, tha Manjani.

Ajo shtoi se përmes zgjerimit të marrëveshjeve dypalëshe, Shqipëria po ndërton jo vetëm instrumente juridike, por edhe garanci konkrete për qytetarët shqiptarë jashtë vendit.

“Përmes zgjerimit të marrëveshjeve dypalëshe nuk po ndërtojmë vetëm instrumente juridike, por po mbrojmë punën dhe kontributet e bashkëqytetarëve tanë jashtë vendit, duke i shndërruar ato në të drejta të prekshme sociale”, u shpreh Manjani.

Sipas saj, ky është një angazhim i drejtpërdrejtë i shtetit shqiptar ndaj diasporës për të forcuar lidhjet me të dhe për të garantuar që askush të mos humbasë të drejtat për shkak të lëvizjes ndërmjet vendeve të ndryshme.

“Kjo qasje ofron standardet evropiane, konsolidon sistemin tonë të mbrojtjes sociale dhe reflekton angazhimet e Shqipërisë në kuadër të procesit të integritimit evropian”, përfundoi zv/ministria.

Projektligji synon ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Polonisë për sigurimet shoqërore, e cila është nënshkruar në Varshavë më 23 shkurt 2026. Marrëveshja parashikon koordinimin e skemave të sigurimeve shoqërore për personat e punësuar, të vetëpunësuarit dhe punëdhënësit, si dhe garanton

ruajtjen e të drejtave të fituara nga qytetarët që lëvizin nga një vend në tjetrin.

Shqipëria ka zgjeruar ndër vite rrjetin e marrëveshjeve ndërkombëtare në fushën e sigurimeve shoqërore, duke garantuar mbrojtje sociale për qytetarët shqiptarë që jetojnë dhe punojnë jashtë vendit.

Kjo është marrëveshja e 11-të që Shqipëria ka me vendet e Bashkimit Europian për njohjen e viteve të pensionit dhe e 17-ta në total me vende të tjera, duke zgjeruar rrjetin e mbrojtjes sociale për qytetarët tanë.

Zbatimi me Republikën e Turqisë nisi në vitin 2005, ndërsa më pas me Mbretërinë e Belgjikës nga janari 2016, Dukatin e Madh të Luksemburgut nga 1 korriku 2016, Republikën e Maqedonisë së Veriut nga 1 qershori 2016, Republikën e Hungarisë nga korriku 2016, si dhe Republikën Çeke nga 1 shkurti 2017.

Marrëveshja me Republikën Federale të Gjermanisë hyri në zbatim më 1 dhjetor 2017, ndërsa ajo me Republikën e Austrisë nga 1 dhjetori 2018.

Në vitet e fundit, Shqipëria ka zgjeruar bashkëpunimin edhe me Republikën e Kosovës, me hyrjen në fuqi të marrëveshjes nga 1 korriku 2022, me Kanadanë nga 1 gushti 2022, me Konfederatën Zvicerane nga 1 tetori 2023, Republikën e Kroacisë nga 1 maji 2024 dhe Republikën e Bullgarisë nga 1 qershori 2024.

Po ashtu, marrëveshja me Rumaninë ka hyrë në zbatim më 3 shkurt 2025, me Malin e Zi nga 1 qershori 2025, ndërsa së fundmi ka nisur zbatimin edhe i marrëveshjes me Republikën e Italisë, nga data 1 korrik 2025.

IPARD III, Shqipëria përparon me përgatitjet për riakreditimin e programit

Shqipëria po vijon përgatitjet për riakreditimin e menaxhimit të Programit IPARD III,

mbledhjen e katërt të Komitetit të Monitorimit të Programit IPARD III, ku morën pjesë për-

ndërsa institucionet përgjegjëse po punojnë për përmbushjen e detyrimeve që lidhen me kapitujt e bujqësisë, sigurisë ushqimore dhe peshkimit në procesin e integritimit evropian.

Këto çështje u diskutuan në

faqësues të Komisionit Europian, Delegacionit të Bashkimit Europian në Shqipëri, strukturave zbatuese dhe partnerëve ndërkombëtarë.

Ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla,

theksoi se fokusi i diskutimeve ishte ecuria e përmbushjes së detyrimeve për Kapitujt 11, 12 dhe 13 të negociatave me Bashkimin Europian, si dhe hapat e mëtejshëm për modernizimin e sektorit bujqësor dhe zhvillimin e zonave rurale.

Sipas Sallës, Programi IPARD mbetet një nga instrumentet kryesore mbështetëse për rritjen e konkurrueshmërisë së fermave dhe industrisë agropërpunuese, duke nxitur investimet, përmirësimin e standardeve dhe forcimin e sigurisë ushqimore.

Ai vlerësoi se krahas mbështetjes së ofruar nga fondet e Bashkimit Europian, edhe Skema Kombëtare 2026 dhe Instrumenti i Garancisë Sovrane po krijojnë më shumë mundësi financimi për fermerët dhe agrobizneset shqiptare.

INFORMACIONE

Karavasta teston prodhimin e gaforres me zhguall të butë, një mundësi e re për ekonominë blu

Nga një specie invazive që prej vitesh ka krijuar vështirësi për peshkatarët dhe ekosistemet bregdetare, gaforrja blu po shihet gjithnjë e më shumë si një burim me potencial ekonomik. Në Lagunën e Karavastasë po zbatohet një projekt pilot që synon ta shndërrojë këtë sfidë mjedisore në një mundësi të re zhvillimi për sektorin e peshkimit dhe ekonominë lokale.

Në kuadër të projektit CRABBoost, ekspertët po testojnë një sistem inovativ për prodhimin e “gaforres me zhguall të butë” (soft-shell crab), një produkt delikatose që gëzon kërkesë të lartë në tregjet ndërkombëtare, veçanërisht në Evropë, Amerikën e Veriut dhe Azi.

Ky model bazohet në monitorimin individual të gaforreve gjatë fazës së ndërrimit të zhguallit. Në këtë periudhë të shkurtër biologjike, zhgualli i fortë zëvendësohet me një shtresë të butë, duke e bërë produktin të konsumueshëm në tërësi dhe shumë të vlerësuar nga industria gastronomike. Përmes sistemit pilot, identifikohet momenti optimal për përpunim dhe ruajtje, duke garantuar cilësi të lartë dhe vlerë të shtuar për treg.

Projekti po zbatohet nga KASH në bashkëpunim me

Organizatën e Menaxhimit të Peshkimit (OMP), duke testuar në kushte reale një model që mund të hapë perspektiva të reja për peshkatarët shqiptarë. Nëse rezultatet do të jenë pozitive, kjo praktikë mund të shtrihet më gjerësisht në zonat bregdetare ku prania e gaforres blu është rritur ndjeshëm vitet e fundit.

Ekspertët vlerësojnë se zh-

rëndësishëm për menaxhimin e qëndrueshëm të kësaj specije invazive, e cila ka ndikuar në biodiversitetin e lagunave dhe në aktivitetin tradicional të peshkimit.

Nisma përfaqëson një shembull konkret të qasjes së ekonomisë blu, ku inovacioni, mbrojtja e mjedisit dhe zhvillimi ekonomik ndërthuren për të krijuar modele të reja të për-

villimi i një zinxhiri të ri vlerë rreth këtij produkti mund të sjellë përfitime ekonomike për komunitetet lokale, të krijojë mundësi të reja punësimi dhe të nxisë eksportin e produkteve të peshkimit me vlerë të lartë.

Njëkohësisht, shfrytëzimi ekonomik i gaforres blu konsiderohet edhe një instrument i

dorimit të burimeve natyrore.

Projekti CRABBoost bashkëfinancohet nga Bashkimi European përmes Programit IPA South Adriatic dhe synon të promovojë zgjidhje të qëndrueshme për menaxhimin e specieve invazive dhe zhvillimin e sektorit të peshkimit në rajonin e Adriatikut Jugor.

Bletaria në Golem të Lushnjës drejt zhdukjes, pakësohet prodhimi i mjaltit

Bletaria në Golem të Lushnjës po përballët me një rënie të vazhdueshme pasi të rinjtë nuk po e trashëgojnë këtë profesion.

Të moshuarit vazhdojnë t'i mbajnë kosherët si një burim shtesë të ardhurash, ndërsa prodhimi i mjaltit ka rënë ndjeshëm.

Megjithatë festa e mjaltit vijon të organizohet çdo vit duke mbledhur ata pak bletarë që kanë mbetur në zonë. Ata thonë se pjesa më e madhe e mjaltit shitet gjatë muajit gusht kryesisht tek emigrantët që kthehen për pushime.

“Mbarështoj bletët. Kam 10 vjet që merrem me të me mbarështim edhe jemi të kënaqur momentalisht se me atë punë merrem dhe për të shitur tregun e shitjes, na vijnë emigrantët në gusht, në korrik, kemi porosi me fjalë që vijnë e marrin te shtëpia. Për pasion filluam por tashi po na hyjnë dhe lezeti që ta t'i shtojmë gradualisht e filluam me një i shtojmë avash avash po i bëjmë 20”, shprehet një prej bletarëve.

“Unë s'kam pas vështirëse kam pas më pak 20 koshere.

Kështu që në çdo gusht vijnë emigrantët dhe unë e kam qitur si në Greqi dhe në Itali te njerëzit e mi, te fshatarët...”, thekson një prej bletarëve.

Dikur në Golem numëro-

luledielli, pambuku ka qenë kultura të hershme. Bletaria ka qenë e zhvilluar më tepër në pjesën e kodrës se në atë kohë ishin ushqimet bio. Ishte trëndafili, ishte jonxha, kolza,

heshin mbi 30 familje që merreshin me bletari ndërsa sot kanë mbetur vetëm tre. Ndryshimi i kulturave bujqësore dhe emigrimi ka ndikuar në tkurrjen e këtij aktiviteti i cili dikur ishte ndër më të rëndësishmit në zonën kodrinore.

“Prej vitesh që nga koha e diktaturës dhe kulturat bujqësore si misri, gruri, fasulja,

perko, e cila ishte baza ushqimore për bletarinë.

Po me hyrjen e demokracisë këto kultura u zhdukën tani bletaria po vjen drejt pak a shumë zhdukjes”, shprehet një tjetër bletar.

Për shkak të numrit të ulët të bletarëve në panair u promovuan edhe produkte të tjera bujqësore.

Doganat miratojnë udhëzimin për garancinë globale, lehtësi për bizneset

Në vijim të procedurave lehtësuese për bizneset, drejtori i përgjithshëm i Doganave, Besmir Beja, ka miratuar manualin udhëzues “Mbi Procedurat Standarde të Operimit për Miratimin, Funksionimin dhe Administrimin e Garancisë Globale/Gjithëpërfshirëse, Garancisë së Reduktuar dhe Përrjashtimit nga Garancia në Doganën Shqiptare”.

Ky manual ka për qëllim të përshkruajë procedurat standarde të operimit për miratimin,

Ndërkohë që “Garancia e Reduktuar” dhe “Përrjashtimi nga Garancia” janë mundësi që lejojnë uljen e kostove financiare për mbajtjen e garancive dhe thjeshtimin e proceseve për operatorët ekonomikë që përmbushin kushte të caktuara.

Fillimisht garancia globale, e reduktuar dhe përrjashtimi nga garancia do t'iu ofrohet Operatorëve Ekonomikë të Autorizuar(AEO), duke rritur në mënyrë të prekshme përfitimet

funksionimin dhe administrimin e Garancisë Globale/Gjithëpërfshirëse, Garancisë së Reduktuar dhe Përrjashtimit nga Garancia në Doganën Shqiptare.

Ai ofron udhëzime për operatorët ekonomikë që dëshirojnë të përfitojnë nga këto mundësi dhe siguron që proceset të jenë të qarta dhe të përcaktuara.

Garancia Globale ofron mundësi për menaxhimin dhe mbikëqyrjen e procedurave doganore në një garanci të vetme.

financiare për këto operatorë që janë certifikuar nga procedurat vlerësuese të Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave.

Operatori ekonomik duhet të jetë i vendosur në Republikën e Shqipërisë dhe të ketë aktivitet të regjistruar aktiv në sistemin informatik të Doganës Shqiptare, të ketë histori të pastër në pagesat doganore dhe të jetë përdorues i rregullt i regjimeve doganore ku ata përfshihen ose operatorë të ambienteve të

Magazinimit të Përkohshëm dhe të demonstrojë një nivel të mjaftueshëm të likuiditetit financiar dhe besueshmërie.

Sipas udhëzuesit, operatori ekonomik duhet të ketë aftësi paguese që do të kërkojnë për të provuar nëse aplikuesi ka gjendje të mirë financiare, që i lejon atij të përmbushë angazhimet që rrjedhin e lidhen me karakteristikat e llojit të aktivitetit në fjalë, në përputhje me kriteret e përcaktuara në Kodin Doganor.

Procedurat e zbatimit të Garancisë Globale parashikojnë se mund të përdoret për dy ose më shumë operacione apo regjime doganore ndërkohë që “Garancia e reduktuar” lejon një mbulim më të vogël/të ulët për detyrimet doganore, duke ulur koston për operatorin ekonomik dhe “Përrjashtimi nga garancia” lejon ndihmën për ata operatorë ekonomikë që kanë treguar besueshmëri të lartë në zbatimin e rregullave dhe procedurave doganore.

Manuali ka për qëllim të ofrojë një kuptim të plotë të procesit të administrimit të Garancisë Globale, Garancisë së Reduktuar dhe Përrjashtimit nga Garancia në Doganën Shqiptare. Operatorët ekonomikë duhet të sigurohen që ndjekin çdo procedurë dhe të respektojnë rregullat për të përfutur nga këto mundësi si dhe për të shmangur komplikimet ligjore.

Projektligji, miratohen termat për censin e bujqësisë, komision qendror me 8 ministra

Qeveria ka dhënë votë pro dhe i ka hapur rrugën për miratim në Kuvend projektligjit për censin e bujqësisë. Drafti me 33 nene parashikon mes të tjerash (Neni 16) ngritjen e një Komisioni Qendror i Censit të Bujqësisë, i cili drejtohet nga Zëvendëskryeministri.

Komisioni Qendror i Censit të Bujqësisë ka në përbërje:

- a) ministrin përgjegjës për bujqësinë dhe zhvillimin rural;
- b) ministrin përgjegjës për punët e brendshme;
- c) ministrin përgjegjës për drejtësinë;
- ç) ministrin përgjegjës për

mbrojtjen;

d) ministrin përgjegjës për mirëqenien sociale;

dh) ministrin përgjegjës për turizmin, kulturën dhe sportin;

e) ministrin përgjegjës për mjedisin;

ë) ministrin përgjegjës për pushtetin vendor;

f) drejtorin e Përgjithshëm të ASHK-së;

g) drejtorin e Përgjithshëm të INSTAT-it;

gj) dy përfaqësues të tjerë të nivelit të lartë të INSTAT-it, të caktuar nga drejtori i Përgjithshëm i INSTAT-it;

h) rektorin e Universitetit

Bujqësor të Tiranës;

i) Komisionerin për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale.

Po sipas projektligjit komisionet e censit të bujqësisë do të ngrihen dhe funksionojnë edhe në nivel bashkie. Në nenin 30 të draftit parashikohet gjithashtu që financimi i censit të bujqësisë do të sigurohet nga buxheti i shtetit, përmes fondeve të veçanta të miratuara për këtë qëllim në buxhetin vjetor të INSTAT-it dhe nga fondet e Bashkimit Evropian dhe programet e tjera të ndihmës financiare nga institucione evropiane.

Tirana do të mirëpresë takimin vjetor të BERZH-it

(Vijon nga faqja 2)

shqiptar, përmes investimeve të BERZH-it dhe institucioneve të tjera financiare evropiane, në funksion të rritjes së lidhshmërisë dhe integritetit të vendit me rrjetet evropiane të transportit.

Po ashtu, më shumë se gjysma e portofolit të BERZH-it në Shqipëri është e orientuar drejt sektorit privat, duke mbështetur sipërmarrjet vendase për të rritur konkurrencën dhe për t'u përshtatur me standardet e tregut të Bashkimit Evropian.

Mikpritja e takimit vjetor të BERZH-it në vitin 2028 konsiderohet një mundësi e rëndësishme për promovimin

ndërkombëtar të Tiranës dhe Shqipërisë, si destinacion investimesh, biznesi dhe zhvillimi ekonomik.

BUJQËSI

AKU: Plehu Ure në treg rezulton konform standardeve, analizat rrëzojnë pretendimet për cilësi të ulët

Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU) ka bërë të ditur se produkti plehërues inorganik Ure që tregtohet në Shqipëri rezulton i regjistruar dhe në përputhje me standardet ligjore, pas një serie kontrollesh të kryera në të gjithë vendin.

Kontrollet u ndërmorën pas denoncimeve dhe pretendimeve për tregtim të plehut Ure me përmbajtje azoti më të ulët nga ajo e deklaruar në etiketë, si dhe për dyshime mbi përmbajtjen, ngjyrën dhe regjistrimin e produktit.

Sipas AKU-së, inspektimet janë zhvilluar në subjektet që merren me importin, magazinimin dhe tregtimin me shumicë e pakicë të këtij produkti. Gjatë kontrolleve janë marrë gjithsej 15 mostra, të cilat janë dërguar për analizë në laboratorin e produkteve plehëruese

pranë Qendrës së Transferimit të Teknologjiwe Bujqësore (QTTB) në Fushë-Krujë.

Rezultatet e analizave kanë treguar se të gjitha mostrat janë

konform kërkesave ligjore. Përqindja e azotit ka rezultuar në përputhje me atë të deklaruar në etiketë, ndërsa treguesit fizikë të formës, përmbajtjes

dhe ngjyrës janë vlerësuar sipas standardeve të përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

AKU thekson se do të vijojë kontrollet në terren për të ga-

rantuar sigurinë e produkteve bujqësore dhe u bën thirrje fermerëve të denoncojnë çdo rast të dyshuar abuzimi me inputet bujqësore.

Qeveria do të vendosë licencim të detyruar për agronomët, si do funksionojë Urdhri

Qeveria ka hedhur për konsultim një projektligj të ri që parashikon krijimin e Urdhrit të Agronomit dhe vendosjen e licencimit të detyrueshëm për ushtrimin e profesionit të agronomit në Shqipëri. Sipas projektligjit "Për Urdhrin e Agronomit në Republikën e Shqipërisë", "asnjë individ nuk mund të ushtrojë profesionin e agronomit në Repub-

ka mbetur deri më sot pa një kuadër të posaçëm rregullues.

Dokumenti shoqërues evidenton se aktualisht nuk ekziston një bazë e detyrueshme të dhënash për agronomët, nuk ka mekanizma të posaçëm për sanksionimin e praktikave joprofesionale dhe mungon një sistem i detyrueshëm i zhvillimit profesional të vazhdueshëm.

likën e Shqipërisë, pa qenë anëtar i Urdhrit të Agronomit". Gjithashtu, profesionet e lidhura me agronominë do të duhet të regjistrohen në një regjistër të veçantë profesional.

Projektligji përcakton se Urdhri i Agronomit do të jetë një "ent publik jobuxhetor, me personalitet juridik, i pavarur në ushtrimin e funksioneve të tij", me detyrën për të administruar regjistrin profesional, për të lëshuar, pezulluar ose hequr të drejtën e ushtrimit të profesionit, si dhe për të mbikëqyrur respektimin e etikës dhe standardeve profesionale.

Në relacionin shoqërues, Ministria e Bujqësisë argumenton se sektori bujqësor kontribuon me mbi 18% të Prodhimit të Brendshëm Bruto dhe siguron punësim për rreth 40% të popullsisë aktive, ndërsa profesioni i agronomit

Sipas relacionit, mungesa e rregullimit institucional ka ndikuar edhe në sigurinë ushqimore. Ministria referon raste të dokumentuara të keqpërdorimit të pesticideve, plehrave kimike dhe produkteve fitosanitare nga persona pa formim profesional, duke sjellë produkte me ngarkesë kimike mbi kufijtë e lejuar të Bashkimit Europian dhe raste të kthimit të mallrave në eksport.

Çfarë synon Urdhri

Projektligji parashikon gjithashtu që agronomët të dokumentojnë rekomandimet teknike që japin, të garantojnë gjurmueshmërinë e ndërhyrjeve agronomike dhe të mbajnë evidenca të verifikueshme për trajtimet dhe protokollet e zbatuara.

Në relacion thuhet se krijimi i Urdhrit të Agronomit synon

të garantojë cilësinë dhe kompetencën profesionale përmes diplomimit universitar, provimit të shtetit, zhvillimit profesional të vazhdueshëm dhe respektimit të kodit të etikës.

Një nga funksionet e reja të strukturës do të jetë edhe mekanizmi disiplinor. Projektligji parashikon masa që variojnë nga vërejtja me shkrim deri te përjashtimi i përkohshëm nga Urdhri për një periudhë deri në tre vjet. Gjithashtu, komisionet disiplinore do të kenë të drejtë të vendosin gjoka nga 1,500 deri në 100 mijë lekë për shkelje profesionale.

Në aspektin institucional, Urdhri do të bashkëpunojë me Ministrinë e Bujqësisë, Universitetin Bujqësor të Tiranës dhe institucionet e tjera kërkimore e arsimore të sektorit. Projektligji parashikon që ministria të informohet çdo gjashtë muaj mbi anëtarësimet dhe masat disiplinore të marra.

Për ngritjen e institucionit të ri, projektligji parashikon financim nga buxheti i shtetit për vitin e parë të funksionimit. Sipas përlllogaritjeve të paraqitura në relacion, kostoja totale për vitin e parë arrin në rreth 42.3 milionë lekë, ku zëri më i madh i shpenzimeve lidhet me krijimin e regjistrit elektronik profesional.

Pas vitit të parë, Urdhri i Agronomit parashikohet të financohet nga kuotizacionet e anëtarëve, tarifat e regjistrimit, tarifat për shërbime dhe burime të tjera të ligjshme.

Projektligji parashikon që zgjedhjet e para të organeve drejtuese të organizohen nga një komision i përkohshëm i ngritur nga ministri përgjegjës për bujqësinë, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e ligjit. "Monitor"

Nisin subvencionet në Korçë - Skemat e reja ndryshojnë kriteret, fermerët përballen me sfida të reja

Fermerët e Korçës ashtu si në gjithë vendin mund të jenë përfitues pas hapjes së fazës së aplikimeve për 12 skemat kombëtare të mbështetjes.

Teksa interesi ka nisur që në ditët e para ky proces pritet të ndryshojë hartën e përfituesve

në një qark ku vitet e kaluara mbi 10,800 fermerë merrnin naftë falas, ndërsa 3,000 deri në 4,000 të tjerë përfitonin nga skemat e blegtorisë apo bletarisë.

Ndryshimi më i madh këtë vit prek pikërisht skemën e tokës, ku nafta zëvendësohet me para

në dorë, por pragu i përfitimit rritet në 3 hektarë sipërfaqe.

Për shkak të copëtimit të tokave në Korçë, që ky numër fermerësh të mos ulet, atyre u duhet të bashkohen me kontrata zyrtare. Nga ana tjetër, ulja e kriterëve pritet të rrisë fluksin përtej 4 mijë aplikuesve në blegtori dhe bletari.

Mes 12 skemave, mbështetje e fortë vjen edhe për investimet për fermerët e rinj nën 40 vjeç dhe për mekanikën bujqësore.

Ndërsa procesi sapo ka nisur, blegtorët korçarë janë optimistë për rritjen e subvencionit, ndërsa bujqit e vegjël duket se janë më në vështirësi për shkak të sipërfaqes së kërkuar dhe nevojës për tu bashkuar.

Pas transportit, edhe furrat e bukës shqetësim për POS: kufizojnë blerjet me kartë nën 1 mijë lekë

Pas shoqatave të transportit publik, shqetësimi për instalimin dhe përdorimin e pajisjeve POS/POI për pagesa me kartë bankare është ngritur edhe nga prodhuesit e bukës.

Në një njoftim, Shoqata e Bukës, Pasticërive dhe Brumërave ngre shqetësimin se për shkak të kostove të komisioneve bankare, shumë dyqane të tregtimit të bukës në vend nuk lejojnë blerjet me kartë për shumën nën 500 deri 1,000 lekë.

Në njoftim thuhet se bizneset po përballen me kosto të larta nga komisionet bankare në transaksionet elektronike, ndërsa disa subjekte kanë vendosur kufizime për përdorimin e kartës në blerje të vogla ose kanë informuar klientët për mbulimin e komisionit.

Sipas shoqatës, mospërdorimi i kartës bankare për blerje

nën këtë vlerë mund të kufizojë ofrimin e shërbimit, sidomos për turistët e huaj, të cilët gjatë sezonit veror rrisin ndjeshëm kërkesën.

"Po vjen periudha e verës ku përdorimi i blerjeve me kartë nga turistët është rritur së tepërmi.

Shumë nga kolegët tanë ankohen se në këto blerje komisioni bankar merr një pjesë të konsiderueshme të fitimit. Ne po bëjmë kontakte institucionale, por secili biznes duhet të ndërmarrë hapa mbrojtës.

Disa kolegë po aplikojnë mospërdorimin e kartës deri në kuotën 500-1000 lekë, ose vendosjen e njoftimit që komisioni bankar të paguhet nga vetë klienti," thuhet në njoftim.

Shoqata shton se bizneset mund të aplikojnë forma të tjera mbrojtëse në varësi të aktivitetit të tyre.

Detyrimi për instalimin e

POS-ve krijoi shqetësim dhe konfuzion edhe te operatorët e transportit publik.

Shoqata Kombëtare e Transportit Qytetas ngriti disa herë shqetësimin se procesi mbetet i paqartë për pagimin e kostove të komisioneve, ku vetëm kostot fikse për çdo transaksion të pagesës për biletën me çmim 40 lekë është 30 lekë. Por sipas shoqatës operatorët gjithashtu nuk janë ende gati për instalimin e pajisjeve, pasi teknikisht procesi është i pazbatueshëm për kushtet aktuale të transportit urban.

Në transportin urban publik operatorët ende nuk kanë nisur të instalojnë POS-et. Pak ditë më parë nëpërmjet një kërkesë dërguar 13 bankave ata kërkuar të njihen me kostot e procesit, që nga komisionet për transaksionet bankare, instalimi i pajisjeve, kostoja e mirëmbajtjes etj.

"Monitor"

Prodhimi vendas po shtohet, në tregun e Lushnjës perimet dhe frutat e stinës po tregtohen më lirë në këtë periudhë

Tregu i shumicës së frutave dhe perimeve në Lushnjë, i njohur si nyja kryesore e furnizimit për të gjithë Shqipërinë, po përballen me luhatje të ndjeshme të çmimeve në këtë prag sezoni.

Ndërsaprodhimetebollshme të fushës së Myzeqesë po tregtohen me vlera mjaft të ulëta që favorizojnë blerësit, por rëndojnë fermerët, produktet e importit kanë shënuar rritje.

Sipas një vëzhgimi në terren, rritja e temperaturave dhe hyrja në sezon e prodhimit vendas ka sjellë ulje të çmimit për disa nga kulturat kryesore. Do-

matja dhe sallatori kanë pësuar ulje të ndjeshme këtë periudhë, duke u tregtuar në shumicë me vetëm 30 lekë për kilogram.

Me çmime të ulëta dhe relativisht të stabilizuara paraqiten edhe produktet e tjera bazë të shportës, ku qepa shitet me 40 lekë/kg dhe patatja me 50 lekë/kg. Nga ana tjetër, speci i stinës

ka pësuar një rënie të lehtë, duke u shitur me 60 lekë/kg.

Sa i përket frutave që po dominojnë tregun, nektarinat luhaten mes 50 deri në 60 lekë/kg, ndërsa shalqiri, i cili ka nisur të vjelet në masë në zonat e ngrohta, po shitet aktualisht me 70 lekë për kilogram në shumicë.

Fruti që ka pësuar më shumë rritje çmimi është limoni, ku çmimi për këtë produkt ka arritur deri në 150 lekë.

Ajo që pritet është shtimi i prodhimit vendas, çka do të sjellë edhe ulje të mëtejshme të çmimeve.

LEGJISLACION

Ibrahimaj: Nga 1 korriku nis programi “Dyfisho sipërmarrjen tënde”, 250 mln euro për bizneset

Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit, Delina Ibrahimaj, pas përfundimit të mbledhjes së qeverisë njoftoi se nga 1 korriku do të nisë zbatimi i programit “Dyfisho sipërmarrjen tënde”, një instrument i ri mbështetës për bizneset.

Sipas saj, programi parashikon një fond prej 250 milionë eurosh, me qëllim rritjen e aksesit në financim dhe forcimin e sipërmarrjes.

Gjithashtu, skema përfshin një garanci sovranë në vlerën e 30 milionë euro, e cila synon të ulë riskun dhe të mundësojë kredi me norma interesi të favorshme nga 2 deri 3%.

Sipas ministres Ibrahimaj, qeveria synon që përmes këtij programi të informojë bizneset mbi potencialin e financimit dhe të nxisë rritjen e produktivitetit në ekonomi.

Nëpërmjet programit “Dyfisho sipërmarrjen tënde” ndër-marrjet e vogla dhe të mesme (SME-të) do të kenë mundësi të financojnë aktivitetin e tyre me norma lehtësuese interesi.

Programi i financimit për

SME-të do të mbështet nga qeveria nëpërmjet Garancisë Sovrane me qëllim uljen e ris-

t’u japë më shumë frymëmarrje bizneseve të vogla dhe të mesme, veçanërisht sektorit

kut të kreditimit dhe një fondi grant që do të vihet në dispozicion për bizneset me qëllimin hartimin e projekteve që do të kërkojnë për financim.

Disa ditë më parë, gjatë në nënshkrimit të marrëveshjes mes ministrive dhe bankave të nivelit të dytë, Kryeministri Edi Rama tha kjo linjë kredie me interesa 2 deri 3% dhe Garanci Sovrane synon

agrobujqësisë dhe agroturizmit.

“Për bizneset e vogla dhe të mesme (SME) do të vihet në dispozicion një linjë kredie me interes minimal 2% dhe maksimal 3%, e shoqëruar me Garanci Sovrane të qeverisë për të ulur riskun e kredisë për bankat nga 30% deri në 70%, sipas nivelit të vlerësuar të riskut”, pohoi më herët kryeministri Rama.

“Monitor”

Biznesi i detit ankohet për taksat, operatorët e turizmit dhe peshkimit kërkojnë ulje të barrës fiskale dhe burokracisë

Detyrimet fiskale në rritje dhe procedurat gjithnjë e më burokratike po krijojnë një barrë të konsiderueshme për subjektet e anijeve të peshkimit dhe atyre turistike në vend, duke ndikuar drejtpërdrejt në koston dhe vijimësinë e aktiv-

gjatë takimit të zhvilluar nga Drejtoria e Përgjithshme Detare në Durrës me operatorët e sektorit të peshkimit dhe autoritetet përgjegjëse për licencimin, monitorimin dhe kontrollin e tyre, në kuadër të procesit të rinovimit të

Në takim morën pjesë edhe operatorët të anijeve turistike nga Sarandë, të cilët ngritën shqetësimin për mbingarkesën me kosto të panevojshme.

Takimi u karakterizua nga debatet dhe shqetësimet konkrete të operatorëve, por pavarësisht kësaj, disa nga autoritetet përgjegjëse nuk morën pjesë në takim. Në këto rrethana, përfaqësuesit e Drejtoria e Përgjithshme Detare dhe AKEP u kërkuar operatorëve që të gjitha ankesat dhe kërkesat e tyre për rishikim të detyrimeve fiskale t’i formalizojnë me shkrim dhe t’ua dërgojnë institucioneve përkatëse për shqyrtim.

Takimi nxori në pah situatën e krijuar nga rritja e detyrimeve fiskale ndaj subjekteve që operojnë në peshkim dhe turizmin detar, si dhe nevojën për lehtësim të procedurave në një sektor që mbetet jetik për ekonominë dhe turizmin detar.

itetit të tyre
Këto shqetësime u ngritën

certifikatës së regjistrimit të mjeteve lundruese.

Liqeni i Shkodrës në UNESCO

Një tjetër arritje e rëndësishme për Shqipërinë dhe trashëgiminë kulturore të vendit tonë është shënuar ditën e sotme.

Liqeni i Shkodrës është shpallur Rezervë Ndërkufitare e Biosferës nga UNESCO, duke u përfshirë në Rrjetin Botëror të Rezervave të Biosferës.

Agjencia për Media dhe Informim (MIA) bën me dije se ky vlerësim ndërkombëtar njeh vlerat e jashtëzakonshme natyrore të një prej ekosistemeve

më të rëndësishme në Ballkan dhe forcon përkushtimin për mbrojtjen e biodiversitetit, zhvillimin e qëndrueshëm dhe bashkëjetesën harmonike mes njeriut dhe natyrës.

“Një thesar natyror i Shqipërisë, tashmë i vlerësuar si pasuri me rëndësi globale. Një vend ku natyra, biodiversiteti dhe zhvillimi i qëndrueshëm ecin krah për krah”, thuhet në njoftimin e MIA-s.

Njëherësh, edhe ministri i Mjedisit, Sofjan Jaupaj e cilësoi

këtë një lajm të madh për Shqipërinë dhe trashëgiminë tonë natyrore.

“Liqeni i Shkodrës është shpallur Rezervë Ndërkufitare e Biosferës nga UNESCO, duke u bërë pjesë e Rrjetit Botëror të Rezervave të Biosferës. Ky vlerësim njeh rëndësinë globale të një prej ekosistemeve më të pasura në Ballkan dhe konfirmim angazhimit për ruajtjen e natyrës, zhvillimin e qëndrueshëm dhe mbrojtjen e biodiversitetit”, tha Jaupaj.

Projektligji për nënproduktet shtazore, Salla: Hap drejt BE-së, rrit sigurinë dhe mbron mjedisin

Ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla prezantoi në Kuvend projektligjin “Për nënproduktet me origjinë shtazore”, të cilin e cilësoi si një hap të rëndësishëm drejt harmonizimit të plotë të legjislacionit shqiptar me standardet e Bashkimit Evropian në fushën e sigurisë ushqimore dhe veterinarisë.

Gjatë fjalës së tij, ministri Salla theksoi se projektligji synon të forcojë mbrojtjen e shëndetit publik, sigurinë ushqimore, shëndetin e kafshëve dhe mbrojtjen e mjedisit, përmes vendosjes së rregullave të qarta për administrimin e nënprodukteve me origjinë shtazore që nuk destinohen për konsum njerëzor.

Sipas tij, kuadri aktual ligjor trajton vetëm pjesërisht kontrollin dhe administrimin e këtyre nënprodukteve, ndërsa projektligji i ri krijon një sistem të plotë dhe të harmonizuar me legjislacionin evropian.

“Standardet nuk janë pengesë, por kusht për zhvillimin e sektorit bujqësor dhe blegtoral, për rritjen e prodhimit vendas dhe për zgjerimin e aksesit në tregjet evropiane”, deklaroi ministri.

Projektligji parashikon klasifikimin e nënprodukteve sipas nivelit të riskut, garantimin e gjurmueshmërisë së tyre në çdo hallkë të zinxhirit, forcimin e masave të higjienës dhe biosigurisë, si dhe regjistrimin dhe miratimin e operatorëve dhe impi-

anteve që ushtrojnë aktivitet në këtë sektor.

Salla bëri të ditur se projektligji do të mundësojë gjithashtu mbikëqyrje më të fortë veter-

Sipas ministrit, projektligji vendos përgjegjësi të qarta për operatorët ekonomikë, të cilët do të duhet të garantojnë gjurmueshmërinë, higjienën, bio-

inare, kontroll zyrtar më efektiv dhe mbrojtje më të mirë të mjedisit dhe biodiversitetit nga rreziqet biologjike.

Ministri nënvizoi se projektligji harmonizon procedurat për importin, eksportin dhe tranzitimin e nënprodukteve me origjinë shtazore, duke krijuar kushte më të favorshme për tregtinë dhe zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit.

Ai theksoi se projektligji lidhet drejtpërdrejt me procesin e integritimit evropian të Shqipërisë dhe avancimin në Kapitullin 12 të negociatave me Bashkimin Evropian, që përfshin sigurinë ushqimore, politikën veterinarë dhe fitosanitare.

sigurinë dhe trajtimin e sigurt të materialeve, si dhe të raportojnë çdo rrezik të mundshëm për shëndetin publik apo atë të kafshëve.

Salla bëri të ditur se hyrja në fuqi e ligjit është parashikuar më 1 janar 2027, për t’u dhënë institucioneve dhe operatorëve kohën e nevojshme për përgatitjen dhe përshtatjen me kërkesat e reja.

Ministri e cilësoi projektligjin një instrument të rëndësishëm për modernizimin e sistemit veterinar, rritjen e sigurisë ushqimore, mbrojtjen e mjedisit dhe përmbushjen e standardeve evropiane nga Shqipëria.

Tabaku: Qeveria po zëvendëson subvencionet me kredi, ndërsa bujqësia dhe fasoneria janë në krizë

Deputetja e Partisë Demokratike, Jorida Tabaku deklaroi në Kuvend se qeveria po ndjek politikë të gabuara ndaj sektorëve të

politika efektive subvencionimi për fermerët, në një kohë kur sektori i bujqësisë është në rënje dhe zonat rurale po përballen me

rritjen e kostove të aktivitetit.

Tabaku tha se shumë ndër-marrje prodhuese dhe fasoneri po reduktojnë aktivitetin ose po mbyllin operacionet, ndërsa kreditë, sipas saj, nuk adresojnë nevojat e menjëhershme të këtyre bizneseve për kapital qarkullues dhe mbështetje financiare.

Ajo theksoi se bujqësia ka humbur peshë në ekonominë shqiptare dhe se prodhimi vendas po dobësohet, ndërsa ekonomia po mbështetet gjithnjë e më shumë te sektori i ndërtimit.

Sipas Tabakut, modeli aktual ekonomik po favorizon sektorë me ndikim afatshkurtër në rritjen ekonomike, ndërsa prodhimi dhe eksportet po humbasin konkurrueshmërinë. Ajo kërkoi politikë që nxisin prodhimin, investimet në teknologji dhe përfundimin e ciklit të vlerës së shtuar në vend.

Tabaku deklaroi se bizneset e kanë të vështirë të operojnë në një klimë që, sipas saj, karakterizohet nga mungesa e konkurrencës së ndershme dhe përqendrimi i përfitimeve ekonomike në pak duar.

bujqësisë dhe prodhimit fason, duke zëvendësuar subvencionet me skema kredie që, sipas saj, nuk i japin zgjidhje problemeve të këtyre sektorëve.

Gjatë fjalës së saj në seancën parlamentare, Tabaku tha se bujqësia vazhdon të vuajë pas pezullimit të fondeve të programit IPARD, ndërsa fermerëve po u ofrohen kredi në vend të granteve.

Sipas saj, qeveria nuk ka

braktisje të vazhdueshme.

Tabaku kritikoi gjithashtu skemën e re të financimit për bizneset prodhuese dhe industrinë fason, e cila parashikon kredi me interesa të ulëta dhe fonde garancie. Ajo argumentoi se bizneset kanë nevojë për mbështetje të drejtpërdrejtë dhe subvencione, pasi po përballen me vështirësi të shumta, përfshirë efektet e kursit të këmbimit të euros dhe

SHOQATAT ANËTARE

AVALB FEDINVEST BKFSH EKR IBMA HABA AOA UPM LEAA ADAMA ABA SHGF ALBAFLOR

SHKPVF RKUK SVP MSHKM BIOADRIA PPAM SHT UOTSH KEA BIOPANT ADAD PSN

KËSHILLAT RAJONALE

TIRANA DURRESI FIERI ELBASANI SHKODRA DIBRA

LEZHA GJIROKASTRA KORÇA BERATI VLORA KUKESI

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

www.kashalbania.org

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

KREDI E SHPEJTË MIKRO

PËR ÇDO QËLLIM BIZNES APO INDIVID

KREDI MIKRO

deri në **2,500,000** LEKË

INTERVISTA

Model bujqësor sipas BE-së në Katundin e Ri të Durrësit, fermerët bashkohen për më shumë të ardhura

Në fushat pjellore të Katundit të Ri, në Durrës ku në këtë periudhë të vitit ngjyra e artë e grurit përziehet me gjelbërimin e kulturave foragjere, po merr formë një mënyrë e re të bërit bujqësi. Nuk bëhet fjalë vetëm për mbjellje e korrje, por për një filozofi të re bashkëpunimi, ku fermerët po zgjedhin të bashkojnë tokat, përvojën dhe investimet për të ndërtuar sipërmarrje më të forta dhe më konkurruese.

Nxitjen më të madhe për këtë model e ka sjellë Skema Kombëtare e Mbështetjes në Bujqësi 2026, e cila për herë të parë ka vendosur në qendër të vëmendjes Shoqëritë e Bashkëpunimit Bujqësor (SHBB), duke u ofruar atyre financim 100% të masave mbështetëse.

Në Katund të Ri është krijuar një nga shoqëritë më të reja të bashkëpunimit bujqësor në vend. Tetë fermerë kanë vendosur të mos punojnë më secili më vete, por të ndërtojnë një sipërmarrje të përbashkët mbi 260 hektarë tokë bujqësore.

Ekipi i ATSH-së takoi dhe bashkëbisedoi nga afër me Fori Ballën, kryetar i Shoqërisë së Bashkëpunimit Bujqësor për “Drithërat”, i cili e sheh këtë hap si një mundësi për të ndryshuar të ardhmen e fermës së tij dhe të fermerëve të tjerë.

“Shoqëria jonë është krijuar së fundmi, e nxitur edhe nga Skema Kombëtare për të përfutur nga masat mbështetëse dhe subvencionet. Jemi tetë fermerë dhe punojmë në rreth 260 hektarë tokë ku kultivojmë katër kultura kryesore: grurë, misër, fasule dhe bimë foragjere për blegtorinë”, tregon ai.

Nga larg duket si një fushë e zakonshme bujqësore, por pas saj qëndron një organizim i ri. Makineritë përdoren më me efikasitet, kostot ndahen mes fermerëve dhe fuqia negociuese në treg rritet ndjeshëm.

“Përmes bashkëpunimit synojmë të rrisim prodhimin, të zgjerojmë tregjet dhe të përfitojmë më shumë mbështetje, jo vetëm nga skemat kombëtare, por edhe nga instrumente të tjera që qeveria vë në dispozicion të fermerëve”, thotë Balla.

Ky model po përhapet gradualisht në të gjithë vendin. Sipas të dhënave të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, deri tani numëron 84 Shoqëri të Bashkëpunimit Bujqësor. Njëzet e gjashtë prej tyre janë ngritur me mbështetjen e bashkive, ndërsa 58 të tjera janë krijuar me iniciativën e vetë fermerëve.

Nga ullishtat e Beratit e Vlorës, te parcelat me qepë në Korçë, arrat në Kolonjë apo bimët aromatike në Malësinë e Madhe, modeli i bashkëpunimit po shihet si një mënyrë për të

kapërcyer fragmentimin e fermave shqiptare dhe për të rritur konkurrueshmërinë e tyre.

Ekspertët e sektorit vlerësojnë se fermerët e organizuar në shoqëri kanë më shumë mundësi të sigurojnë kontrata të qëndrueshme shitjeje, të investojnë në teknologji moderne dhe të hyjnë në tregje më të mëdha. Njëkohësisht, kjo formë bashkëpunimi mund të ulë deri në 25% humbjet në prodhim, duke rritur të ardhurat për familjet fermere.

Por Skema Kombëtare nuk mbështet vetëm bashkëpunimin. Në të njëjtën zonë, në Katund të Ri, blegtori Endrit Pisha është shembulli i një fermeri që prej vitesh përfiton nga mbështetja direkte për tufën bazë të gjedhit.

Në fermën e tij, ku kujdesi për bagëtinë fillon që në orët e para të mëngjesit,

subvencionet janë kthyer në një mbështetje konkrete për zhvillimin e aktivitetit.

“Kam prej vitesh mbështetje nga shteti për tufën bazë. Aktualisht kam disa krerë lopë dhe prodhimin e qumështit e dorëzoj në pikën e grumbullimit. Kjo mbështetje më ka ndihmuar të ul kostot dhe të planifikoj shtimin e fermës me krerë të rinj”, shprehet ai.

Për vitin 2026, skema parashikon 12 mijë lekë mbështetje për çdo krerë lopë apo mëshqerrë për fermat me 5 deri në 50 krerë, ndërsa bashkimet e operatorëve përfitojnë mbështetje të plotë, 100% financim.

Ndërkohë, specialistët e bujqësisë janë shpërndarë në terren për të ndihmuar fermerët në procesin e aplikimit. Në Agropikat e ngritura pranë

zonave rurale, interesi është rritur ndjeshëm, teksa fermerët po shtojnë interesin për të aplikuar dhe përfutur nga masat mbështetëse dhe mundësitë që ofron skema.

Në kushtet e hapave që po hedh vendi drejt BE-së dhe rritjes së konkurrancës në tregje, modeli i Shoqërive të Bashkëpunimit Bujqësor po shihet si një rrugë e re zhvillimi. Një model i ngjashëm me atë të vendeve të Bashkimit Evropian, ku fermerët nuk konkurrojnë me njëri tjetrin, por bashkojnë forcat për të qenë më të fortë.

Në fushat e Durrësit, kjo ide ka nisur tashmë të japë frytet e para. Dhe ndërsa afati i aplikimeve për Skemën Kombëtare 2026 mbyllet më 25 qershor, gjithnjë e më shumë fermerë po shohin të bashkëpunimi jo vetëm një mundësi për të përfutur subvencione, por një investim për të ardhmen e fermës së tyre dhe të bujqësisë shqiptare në tërësi.

Etleva Xhajanka

"Sistemi agro-pyjore: bashkëshoqërimi midis pemëtores dhe mbjelljes së bambusë"

AgriMana

Sistemet agro-pyjore, të cilat sot janë në qendër të gjithnjë e më shumë artikujve shkencorë si diçka revolucionare, në fakt përfaqësojnë një nga praktikat më të vjetra që natyra na ofron. Ndërveprimi midis bimëve drunore dhe atyre barishtore është diçka që natyra e konsideron të natyrshe, por antropizimi ekstrem që njeriu ka sjellë ka bërë që në agronominë moderne kjo marrëdhënie kaq normale të konsiderohet inovative. Pikërisht për këtë bëhet fjalë: për ndërveprimin e qëllimshëm midis bimëve drunore pyjore dhe kulturave bujqësore.

Në këtë rast specifik nuk kemi të bëjmë me bimë drunore, por me një kulturë monokotiledone: bambunë. Bambutë janë bimë me formë shkurrore, gjithmonë të gjelbra dhe shumë të fuqishme; lartësia e tyre mund të variojë nga disa centimetra në vitet e para deri në 20–25 metra në periudhat pasuese, ndërsa diametri mund të arrijë 15–20 cm. Bambuja mund të kultivohet në bashkëshoqërim me kultura të tjera me interes bujqësor. *Phyllostachys edulis*

cv. Moso është pa dyshim varieteti më i përhapur dhe më i njohur në Evropë.

Ideja e këtij projekti agro-pyjor është të shfrytëzohen bimët e bambusë të kultivuara në hapësirat ndërmjet rreshtave, në bashkëshoqërim me kultivimin e pemëve frutore në rreshta. Gjatë 4–5 viteve të para pas mbjelljes, bambuja kërkon kohë për t'u zhvilluar. Kjo fazë fillestare është ideale për të shfrytëzuar rreshtat me kultura të tjera, siç janë pemishtet, të cilat përveçse mund të sigurojnë të ardhura ekonomike, sjellin edhe një sërë përfitimesh për bambunë. Distanca ideale e kultivimit është 3–4 metra ndërmjet rreshtit dhe hapësirës ndërmjet rreshtave.

Përparësia e parë është mbrojtja e komponentit barishtor. Në këtë rast, pemët frutore kontribuojnë ndjeshëm në krijimin e hijes, jo vetëm duke mbrojtur nga ekspozimi i tepërt ndaj rrezeve të diellit, por edhe duke kufizuar avullimin e ujit dhe mineralizimin e tepërt të lëndës organike gjatë periudhës së verës. Një parcelë më pak e ekspozuar ndaj erës dhe më e hijëzuar ka një rezervë më të madhe ujore dhe një lëndë organike më të mbrojtur, duke reduktuar nevojën për ndërhyrje me ujitje

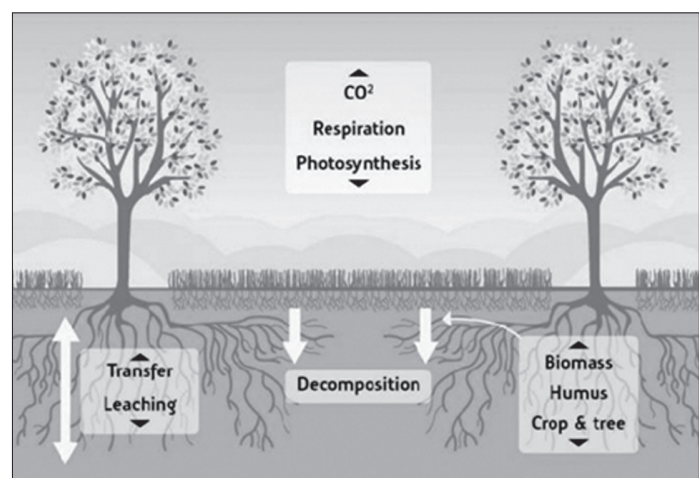
nga operatori. Në përgjithësi, bambuja është një bimë që kërkon sasi të konsiderueshme uji gjatë fazave fillestare të transplantimit dhe stabilizimit.

Bambuja është një bimë me rritje të shpejtë dhe arrin pjekurinë më herët se shumë bimë të tjera. Ajo ka një potencial të madh për kapjen dhe magazinimin e karbonit. Biomasa e madhe e gjelbër e përbërë nga gjethet mundëson thithjen e CO₂, i cili përdoret nga metabolizmi i bimës për prodhimin e sheqernave. Kjo ndihmon në përmirësimin e cilësisë së ajrit, duke i bërë sistemet agro-pyjore të dobishme edhe për mjedisin përreth. Potenciali i sekuestrimit të CO₂ nga bambuja varet nga ritmi i rritjes dhe cikli jetësor, prandaj ndryshon sipas specieve. Bambuja fillon të japë prodhim 3–4 vjet pas mbjelljes dhe më pas prodhon të njëjtën sasi çdo vit. Megjithatë, të gjitha studimet bien dakord se “ritmi i shpejtë i rritjes” dhe “periudha e shkurtër e pjekurisë” i japin bambusë një avantazh ndaj specieve të tjera bimore konkurruese.

Për më tepër, në shumicën e rasteve, dy bimë shumë pranë njëra-tjetrës priren të konkurrojnë për hapësirë dhe për burime

ushqyese, duke zhvilluar mekanizma mbrojtës si alelopatia. Konkurrenca rrënjore brenda sistemit agro-pyjor shmanget në mënyrë shumë efektive (Figura 1): rrënjët e pemëve, duke ndier praninë e një numri të madh rrënjësh të bimëve barishtore, depërtojnë në shtresat më të thella të tokës për të ekspluar horizontet pa konkurrencë rrënjore. Kjo situatë jo vetëm që shmang konkurrencën për thithjen e ujit dhe lëndëve ushqyese, por gjithashtu favorizon krijimin e rrënjëve të thella, të afta për t'i siguruar pemës ujë dhe lëndë ushqyese edhe gjatë periudhave më të thata.

Shumë interesant është edhe mekanizmi i çlirimit të eksudateve rrënjore nga çdo specie bimore. Këto substanca të çliruara (aminoacide, acide organike dhe substanca sheqerore) janë produkte anësore të metabolizmit të bimës. Pasi lëshohen në tokë, ato ushqejnë bakteret dhe kërpudhat që gjenden në rizoferë (përfshirë edhe bakteret shumë të vlerësuara PGPR – Plant Growth Promoting Rhizobacteria), të cilat jo vetëm që bëjnë të disponueshme disa elemente ushqyese të rëndësishme (si hekuri – Fe), por gjithashtu kufizojnë praninë e mikroorganizmave patogjenë

Plani i menaxhimit për bashkëshoqërimin pemishte – bambushte parashikon rritjen dhe zgjerimin e bambusë në hapësirat ndërmjet rreshtave gjatë viteve të para të zhvillimit, në shoqërim me pemët frutore. Më pas, duke filluar nga viti i tretë ose i katërt, parashikohet heqja e këtyre të fundit për

t'i lejuar bambusë të zgjerohet gjatë fazës së pjekurisë.

Kjo bëhet me qëllim që bambuja të ketë hapësirën e nevojshme për t'u zhvilluar në mënyrën më të mirë të mundshme dhe për të arritur performancën optimale në kohën më të shkurtër të mundshme.

Bibliografia

- Bordina, R. Mundësitë dhe sfidat e sistemeve agro-pyjore: ndërveprimet ndërmjet pemëve dhe kulturave bujqësore në një sistem silvo-bujqësor me elb dhe plep.
- Pan, C., Zhou, G., Shrestha, A. K., Chen, J., Kozak, R., Li, N., et al. (2023). Bambuja si një zgjidhje e bazuar në natyrë (NbS) për zbutjen e ndryshimeve klimatike: biomasa, produktet dhe kreditë e karbonit. *Climate*, 11(9), 175.
- Van Der Lugt, P., Van den Dobbelssteen, A. A. J. F., & Janssen, J. J. A. (2006). Një vlerësim mjedisor, ekonomik dhe praktik i bambusë si material ndërtimi për strukturat mbajtëse. *Construction and Building Materials*, 20(9), 648–656.
- Bambu gjigant: një kulturë inovative. OATA Italia. Disponohet në: <https://www.oataitalia.it/bambu-gigante-cultura-innovativa/>

FED INVEST

FED invest mban Asamblenë e Përgjithshme Vjetore XIII dhe prezanton rezultatet e vitit jubilar 2025

Shoqëria e Kursim-Kreditit FED invest zhvilloi Asamblenë e Përgjithshme Vjetore XIII, forumin më të lartë vendimmarrës të institucionit, ku delegatë dhe përfaqësues të anëtarësisë nga e gjithë Shqipëria u mbledhën për të shqyrtuar rezultatet e vitit 2025, për të miratuar dokumentet statutores dhe për të përcaktuar prioritetet strategjike për vitin 2026.

Asambleja u zhvillua në një moment historik për institucionin, pasi viti 2025 shënoi 10-vjetorin e FED invest-it si institucion i konsoliduar dhe me 33 vite traditë në tregun e financës sociale shqiptare. Përgjatë këtij rrugëtimi, FED invest ka evoluar nga një rrjet shoqërisht kursim-krediti në kooperativën financiare më të madhe në vend, duke mbështetur fuqishëm zhvillimin ekonomik të familjeve, fermerëve dhe sipërmarrjeve të vogla.

Gjatë vitit 2025, FED invest përforcoi pozicionin e tij si lider në tregun e shoqërive të kursim-kreditit, duke shënuar një sërë arritjesh pozitive në dimensionin financiar dhe social. Numri i anëtarëve tejkaloi objektivin prej 100 mijë (+4.6% kundrejt vitit paraardhës), ndërsa aktiviteti totalë arritën vlerën e 9.9 miliardë lekëve, portofoli i kredisë në rreth 7 miliardë lekë, ndërsa depozitat e anëtarëve u rritën në 5.6 miliardë lekë. Institucioni ruajti një pozicion të fortë financiar me mjaftueshmëri kapitali prej 21%. Përmes këtyre treguesve, FED invest rikonfirmon misionin e tij për përfshirjen financiare dhe zhvillimin e qëndrueshëm të sipërmarrjeve mikro dhe SME, në zonat rurale/semi-urbane

dhe ato urbane, duke u shërbyer edhe segmenteve më pak të shërbyer në tregun financiar, si dhe duke fuqizuar sipërmarrjet e grave dhe të rinjve.

Në fjalën e saj, **Kryetarja e Këshillit Drejtues, Znj. Zana Konini**, theksoi rëndësinë e vitit jubilar dhe të rolit që anëtarët kanë luajtur në suksesin e institucionit:

"10-vjetori i FED invest është dëshmi i forcës së modelit tonë kooperativ dhe e besimit që mbi 100 mijë anëtarë kanë treguar ndër vite. Ky sukses është rezultat i një pune të përbashkët, i përkushtimit të stafit dhe i mbështetjes së partnerëve tanë strategjikë. Ne do të vazhdojmë të forcojmë përfshirjen financiare dhe të mbështesim zhvillimin e komuniteteve ku operojmë."

Administratori i FED Invest, Z. Perlat Sulaj, prezantoi rezultatet kryesore të aktivitetit dhe prioritetet e institucionit për vitin 2026:

"Viti 2025 ishte një nga vitet më të suksesshme në historinë e FED invest. Rritja e aktivitetit kreditues dhe e depozitave, forcimi i eficiencës operacionale, investimet në teknologji dhe zgjerimi i bashkëpunimeve ndërkombëtare na kanë mundësuar të ofrojmë më shumë mundësi për anëtarët tanë. Prioritetet tona për vitin 2026 mbeten rritja e qëndrueshme, zhvillimi digjital, forcimi i sigurisë teknologjike dhe përmirësimi i vazhdueshëm i cilësisë së shërbimeve."

FED invest disbursoi mbi 3,800 kredi të reja me vlerë rreth 3.35 miliardë lekë përgjatë vitit 2025, duke kontribuar

drejtpërdrejt në zhvillimin e ekonomisë lokale dhe nxitjen e punësimit. Një vëmendje e veçantë iu kushtua mbështetjes së fermerëve, grave sipërmarrëse dhe bizneseve të vogla, të cilat përveç financimit patën qasje edhe në paketën e shërbimeve jo-financiare të këshillimit, trajnimit, informimit dhe edukimit financiar të ofruara përmes Qendrës ABA. Këto arritje u mundësuan edhe falë mbështetjes dhe partneriteteve strategjike me institucione të rëndësishme vendase dhe ndërkombëtare si Banka e Zhvillimit e Këshillit të Evropës (CEB), EFSE, JICA, Helenos, Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit etj.

Përmes një dialogu të hapur me menaxhimin dhe Këshillin në takimet rajonale, delegatët sollën vizionin dhe zërin e tyre

nga terreni, duke dhënë një kontribut me vlerë në formësimin e strategjisë dhe adresimin e sfidave të së ardhmes.

FED invest rikonfirmoi angazhimin e tij për të mbetur pranë anëtarëve dhe komuniteteve lokale, duke kombinuar financimin e përgjegjshëm me edukimin financiar, këshillimin profesional dhe zhvillimin rural të qëndrueshëm.

Drejtori i Biznesit të FED Invest, Behar Gjoni, theksoi rëndësinë e mikrokredisë në zhvillimin e ekonomisë shqiptare

"Financimi përmes mikrokredisë ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në rritjen jo vetëm të bizneseve, por edhe të ekonomive lokale në të gjithë vendin. Përmes mbështetjes financiare të sipërmarrjeve të vogla dhe të mesme, ne kemi

ndihmuar në krijimin e vendeve të reja të punës, rritjen e të ardhurave familjare dhe zhvillimin e qëndrueshëm të komuniteteve lokale", u shpreh Gjoni.

Gjoni theksoi se, një nga zhvillimet më të rëndësishme është edhe konsolidimi i platformës ABA Online, e cila ka lehtësuar ndjeshëm aksesin e anëtarëve në shërbimet financiare. *"Përmes kësaj platforme, klientët mund të kryejnë pagesa, transferta dhe veprime të tjera bankare në mënyrë të shpejtë, të sigurt dhe pa qenë e nevojshme të paraqiten fizikisht në degë"*, tha Drejtori i Biznesit i FED Invest, Behar Gjoni.

Drejtesit e FED Invest vlerësuan se investimet në teknologji dhe digjitalizim po kontribuojnë në modernizimin e shërbimeve financiare, duke rritur efikasitetin operacional dhe cilësinë e shërbimit ndaj anëtarëve.

FED Invest mbetet një nga institucionet financiare me ndikimin më të gjerë në zonat rurale dhe urbane të vendit, duke mbështetur zhvillimin e sipërmarrjes, bujqësisë dhe ekonomive familjare, si dhe duke nxitur përfshirjen financiare përmes produkteve dhe shërbimeve inovative.

Rreth FED invest

FED invest është kooperativa financiare më e madhe në Shqipëri, me mbi 100,000 anëtarë dhe një rrjet prej 54 degësh në të gjithë vendin. Institucioni promovon financën sociale dhe përfshirjen financiare, duke mbështetur fermerët, familjet, gratë sipërmarrëse, mikro-bizneset dhe sipërmarrjet e vogla e të mesme.

FED invest përmbyll me sukses Asamblenë e XIII-të të Përgjithshme Vjetore!

Delegatë dhe përfaqësues të anëtarësisë nga e gjithë Shqipëria u mbledhën në forumin më të lartë vendimmarrës të FED invest për të analizuar arritjet e vitit 2025 dhe për të përcaktuar drejtimet strategjike për vitin 2026.

Viti 2025 shënoi një moment të veçantë: 10-vjetorin e FED invest si institucion i konsoliduar, si dhe 33 vjet traditë në financën sociale shqiptare.

- **Rezultatet kryesore të vitit 2025:**

Mbi 100,278 anëtarë;
9.9 miliardë lekë aktive totale;
7 miliardë lekë portofol kredie;
5.6 miliardë lekë depozita anëtarësh;
21% mjaftueshmëri kapitali.

Me rezultate të qëndrueshme dhe vizion të qartë për të ardhmen, vazhdojmë të përmbushim misionin tonë:

Të mbështesim familjet, fermerët, bizneset e vogla dhe SME-të në zonat urbane, rurale dhe semiurbane, duke krijuar mundësi zhvillimi në çdo skaj të Shqipërisë.

INFORMACIONE

Krijohet Komiteti Sektorial i Bujqësisë, një hap i ri për kualifikime më cilësore

Në një kohë kur tregu i punës ndryshon me ritme të shpejta dhe teknologjia po transformon profesione të tëra, nevoja për një lidhje më të fortë mes arsimit dhe ekonomisë është bërë gjithnjë e më e dukshme. Në këtë kuadër, në vitin 2021 është krijuar Komiteti i parë Sektorial, i ndjekur më pas me ngritjen e Komiteteve të tjera në sektorë prioritarë të zhvillimit ekonomik të vendit.

qëllim kryesor përafrimin e kualifikimeve profesionale me nevojat aktuale dhe perspektivat e zhvillimit të tregut të punës. Përmes bashkëpunimit të ngushtë ndërmjet institucioneve publike, biznesit dhe partnerëve socialë, Komitetet Sektoriale synojnë të sigurojnë që aftësitë që zhvillohen në sistemin arsimor profesional të jenë të zbatueshme dhe të kërkuara në praktikë.

sat për kualifikim.

Një nga rolet më të rëndësishme të Komiteteve Sektoriale është dhënia e rekomandimeve për përmirësimin e ofertës së arsimit dhe formimit profesional. Në këtë mënyrë, ato kontribuojnë drejtpërdrejt në përditësimin e programeve arsimore dhe në përshtatjen e tyre me nevojat reale të tregut. Po ashtu, Komitetet Sektoriale luajnë një rol kyç në validimin dhe përmirësimin e standardeve të profesioneve dhe standardeve të kualifikimeve profesionale, duke siguruar një nivel më të lartë cilësie në sistemin.

Në qendër të veprimtarisë së tyre qëndron edhe nxitja e dialogut social, një element thelbësor për ndërtimin e një sistemi funksional dhe gjithëpërfshirës të arsimit dhe formimit profesional. Përmes këtij dialogu, institucionet publike, bizneset dhe ofruesit e arsimit profesional bashkëpunojnë për të krijuar një vizion të përbashkët mbi zhvillimin e kapitalit njerëzor. Në thelb të misionit të tyre qëndron krijimi i një sistemi kualifikimesh që i përgjigjet dinamikës së tregut të punës, rrit konkurrencën dhe ekonominë dhe që ndihmon në zhvillimin e qëndrueshëm të kapitalit njerëzor në vend.

Nga viti 2021 deri në 2026

janë ngritur dhe funksionojnë 4 Komitete Sektoriale në Shqipëri: në Teknologji Informacioni dhe Komunikimi, Mëkëmbje dhe Turizëm, Energji dhe Bujqësi, si sektorë prioritarë të zhvillimit ekonomik të vendit. Komiteti Sektorial i Bujqësisë është krijuar në janar të 2026, në zbatim të Urdhrit të përbashkët të Ministrisë së Ekonomisë dhe Inovacionit dhe Ministrisë së Arsimit. Komiteti Sektorial i Bujqësisë përbëhet nga 10 anëtarë përfaqësues përkatës të: **ministrisë përgjegjëse për arsimin; të ministrisë përgjegjëse për arsimin dhe formimin profesional; të ministrisë përgjegjëse për sektorin e Bujqësisë; të shoqatës së punëdhënësve** të sektorit të Bujqësisë, **të shoqatës së punëmarrësve** që mbulojnë sektorin e Bujqësisë, **të institucionit ofrues të arsimit dhe formimit profesional** (AFP) të sektorit të Bujqësisë, **të biznesit me praktika të pasura** në zhvillimin e burimeve njerëzore në sektorin e Bujqësisë, **si dhe tre ekspertë të pavarur** me përvojë në zhvillimin dhe zbatimin e Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve. Anëtarët e Komitetit Sektorial do të ushtrorjnë një mandat 4 vjeçar.

Në kuadër të punës së Komitetit Sektorial të Bujqësisë

është realizuar si më poshtë:

- Takimi i parë i Komitetit Sektorial, në të cilin anëtarët u njohën me gjetjet e një Studimi të Nevojave për Aftësi digjitale dhe të gjelbra në sektorin e Bujqësisë. Po kështu, anëtarët u njohën me Sistemin Shqiptar të Kualifikimeve dhe Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve. Krahas këtyre, anëtarët u prezantuan me një nga misionet kryesore të Komitetit Sektorial, validimin e standardeve të profesioneve dhe standardeve të kualifikimeve profesionale në fushën e Bujqësisë, të cilat shërbejnë për mirëmbajtjen dhe përmirësimin e Katalogut Kombëtar të Kualifikimeve Profesionale, si një instrument dinamik, i cili klasifikon dhe integron kualifikimet për arsimin dhe formimin profesional.

- Gjithashtu, në vijim të forcimit të rolit të Komitetit Sektorial të Bujqësisë, u zhvillua një trajnim i anëtarëve, i cili kishte si objektiv rritjen e kuptimit mbi rolin, funksionet dhe përgjegjësitë teknike të Komitetit në kuadër të Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve, si dhe forcimin e kontributit të tij në zhvillimin dhe rishikimin e kualifikimeve profesionale në sektor. Gjatë sesioneve të trajnimit, u prezantua kuadri ligjor dhe objektivat e funksionimit të Komiteteve

Sektoriale, organizimi dhe rezultatet e pritshme nga veprimtaria e tyre. Vëmendje e veçantë iu kushtua rregullores së funksionimit dhe rolit të Sekretariatit Teknik në mbështetjen e proceseve të punës. Anëtarët u njohën gjithashtu me qasjen STED/SPEED të ILO-s për parashikimin e nevojave për aftësi, Katalogun Kombëtar të Kualifikimeve Profesionale dhe strukturën aktuale të kualifikimeve në fushën e bujqësisë. Trajnimi u përmbyll me diskutime dhe shkëmbim opinionesh, ku u theksua rëndësia e Komitetit Sektorial si një mekanizëm kyç në përshtatjen dhe përditësimin e kualifikimeve profesionale, në përputhje me kërkesat e tregut të punës.

Ky është vetëm fillimi i punës së një Komiteti, i cili do të shërbejë për të forcuar bashkëpunimin midis sektorëve të veprimtarisë ekonomike, si dhe arsimit dhe formimit profesional (AFP), për të nxitur pjesëmarrjen aktive të punëdhënësve në hartimin dhe mirëmbajtjen e Katalogut Kombëtar të Kualifikimeve Profesionale, si dhe për të kapërcyer hendekun midis ofertës së kualifikimeve profesionale dhe aftësive të kërkuara në treg në sektorin e Bujqësisë.

Komitetet Sektoriale janë organe kolegjiale që luajnë një rol të rëndësishëm në orientimin e zhvillimeve të arsimit dhe formimit profesional referuar identifikimit të nevojave dhe kërkesave për aftësi, të sektorëve ekonomikë dhe shoqërorë.

Komitetet Sektoriale funksionojnë për sektorë të veçantë të ekonomisë dhe kanë si

Në punën e tyre të përditshme, Komitetet Sektoriale analizojnë vazhdimisht nevojat për profesione dhe aftësi në sektorët përkatës, duke ndjekur nga afër ndryshimet dhe tendencat e tregut të punës. Ato vlerësojnë gjithashtu zhvillimet teknologjike që ndikojnë në mënyrën se si organizohet puna dhe si ndryshojnë kërke-

Kryeministri Edi Rama deklaroi se Paketa e Maleve synon të zgjidhë problematikat e trashëguara të pronësisë në zonat malore dhe të krijojë mundësi të reja zhvillimi ekonomik për banorët dhe emigrantët që duan të investojnë në vendlindjen e tyre.

Rama tha se ata që kanë trashëguar toka në Shqipërinë malore duhet të kenë mundësi t'i gëzojnë dhe t'i zhvillojnë ato përmes aktiviteteve ekonomike.

"Po me Paketën e Maleve ç'kanë Flamingot e Bulevardit apo edhe ata që kanë tokat e trashëguara në Shqipërinë malore nuk duhet ta gëzojnë pronën e tyre, duke zhvilluar një agroturizëm, një punishte agropërpunimi, një fermë?!", u shpreh Rama në një reagim në rrjetin social "facebook".

Kryeministri tha se shumë banorë të zonave malore nuk kanë mundësi të përfitojnë nga mbështetja financiare për shkak të problemeve me dokumentacionin e pronësisë.

"Sot, ata nuk marrin certifikatë me 7501-shin, se e kanë ndarë mesveti tokën sipas ku-

Rama: Paketa e Maleve, mundësi pronarëve të tokave të trashëguara dhe emigrantëve të investojnë në agroturizëm e ferma

fijve të vjetër dhe nuk e kanë pranuar asnjëherë 7501-shin, po duke mos pasur certifikatë s'marrin dot as leje, as subvencione nga shteti, as financime nga fondet e BE-së, as kredi nga bankat", tha Rama.

Sipas tij, Paketa e Maleve synon të mbyllë këtë boshllëk ligjor dhe të nxisë investimet në zonat malore.

"Ndërsa Paketa e Maleve, e cila është zgjidhje e formësuar në vite që ka mbështetjen e tyre dhe po tërheq mijëra emigrantë për të investuar në tokën e tyre, mbyll boshllëkun ligjor, hap rrugën e futjes së kursimeve të emigrantëve në Shqipërinë malore dhe fut mallet në ekonominë tonë përmes zhvillimit të qëndrueshëm të turizmit", deklaroi Rama.

Duke iu referuar debatit mbi zonat e mbrojtura, Rama tha se shpesh krijohet perceptimi i gabuar se zhvillimi dhe mbrojtja e natyrës janë pro-

cese të papajtueshme.

"Ah, zonat e mbrojtura, natyra, po, natyra, pemët dhe shqiponjat që do t'i shpëtojë revolucionit imagjinari, duke anuluar Paketën e Maleve. Po Austria?", tha ai.

Rama theksoi se zonat e mbrojtura kanë kategori dhe nivele të ndryshme mbrojtjeje.

"Kur flitet për zhvillimin në zonat e mbrojtura, shpesh krijohet përshtypja sikur zgjedhja është e prerë me thikë. Ose natyrë. Ose zhvillim. Po në fakt, zonat e mbrojtura ndahen me kategori të ndryshme dhe kanë nivele të ndryshme mbrojtjeje, nga kategoria I ku ndërtimi përjashtohet totalisht tek për shembull kategoria V, si në pjesën gadishullore të Zvërnecit, ku qysh nga ligji i 2017-ës është e qartë se mund të ndërtohet me kushte të caktuara", tha ai.

Kryeministri solli si sh-

embull modelin austriak të zhvillimit të turizmit në zonat malore.

"Alpet Austriake janë ndër peizazhet më të mbrojtura dhe më të qendësura në Europë. Brenda dhe përreth zonave të mbrojtura përgjatë tyre gjenden qindra fshatra alpine, hotele, resorte, teleferikë, qendra skijimi, shtigje turistike dhe infrastrukturë moderne që tërheqin miliona vizitorë çdo vit. Rajone si Tiroli apo destinacione si Kitzbühel janë kthyer kaheerë në marka globale të turizmit malor", tha Rama.

Sipas tij, zhvillimi turistik në Austri nuk ka ardhur në dëm të natyrës.

"Megjithatë, askush nuk e thotë dot kurrë se Austria sakrifikoji Alpet për turizmin. Përkundrazi. Austria ndërtoi turizmin për Alpet. Ata njerëz të mençur e kuptuan nga të parët se peizazhi nuk

ishite pengesë për zhvillimin, po ishte vetë themeli i zhvillimit", u shpreh ai.

Rama shtoi se modeli austriak nuk ka qenë ndalimi i zhvillimit, por zhvillimi i kontrolluar dhe cilësor.

"Prandaj modeli austriak nuk ishte kurrë: 'Mos ndërtoni asgjë'. Por ishte: 'Ndërtoni me kujdes. Ndërtoni me cilësi. Ndërtoni aty ku duhet. Mbroni atë që është e pazëvendësueshme'", deklaroi ai.

Kryeministri tha se sot turizmi përbën një nga shtyllat kryesore të ekonomisë austriake.

"Sot turizmi gjeneron miliardë euro çdo vit për ekonominë austriake dhe mbështet qindra mijëra vende pune, ndërsa Austria mbetet një nga vendet me standardet më të larta të mbrojtjes së natyrës në Europë", tha Rama.

Ai theksoi se sfida nuk është zgjedhja mes natyrës dhe zhvillimit, por gjetja e mënyrës

për t'i harmonizuar ato.

"Pyetja nuk është nëse natyra dhe zhvillimi mund të bashkëjetojnë. Pyetja është nëse kemi vizionin, dijen dhe disiplinën për t'i bërë ata aleatë të njëri-tjetrit, duke rritur qëndrueshmërinë mjedisore të vendit dhe ekonominë shqiptare falë një turizmi cilësor me të ardhura të larta", tha Rama.

Sipas tij, mbrojtja e natyrës realizohet duke e kthyer atë në një aset të zhvillimit ekonomik.

"Sepse kur natyra trajtohet si pasuria më e madhe e një vendi, ajo nuk mbrohet duke e izoluar nga ekonomia, po duke e kthyer në zemrën e ekonomisë", u shpreh ai.

Ramaritheksomëmbështetjen për projektet zhvilluese që, sipas tij, do të çojnë Shqipërinë drejt një niveli më të lartë në turizëm.

"Prandaj, e përsëris: budallallëku që e ka mbajtur Shqipërinë peng 100 vjet, s'ka për ta ndalur dot të vazhdojë rrugën e nisur për ta futur këtë vend në ligën e kampionëve të turizmit botëror", tha Rama.

BUJQËSI

Sapo lë pas Çorovodën në rrugën nacionale, me male përreth e Tomorin madhështor në njërin anë, syri të zë disa fshatra malorë të krahinës së Skraparit. Për udhëtarët është e vështirë t'i dallojnë, por secili prej këtyre fshatrave ka histori, trashëgimi kulturore dhe shumë mikpritje, siç do e mësonin shumë shpejt ndërsa i drejtoheni Vendreshës së Vogël.

E verdha e gjineshtrave të lulëzuara në kulmin e tyre (zani siç njihet nga banorët) dallohet në çdo shpat e rrugë, ndërsa gjelbërimin nuk e ka topitur asfare vapa që ka nisur tashmë.

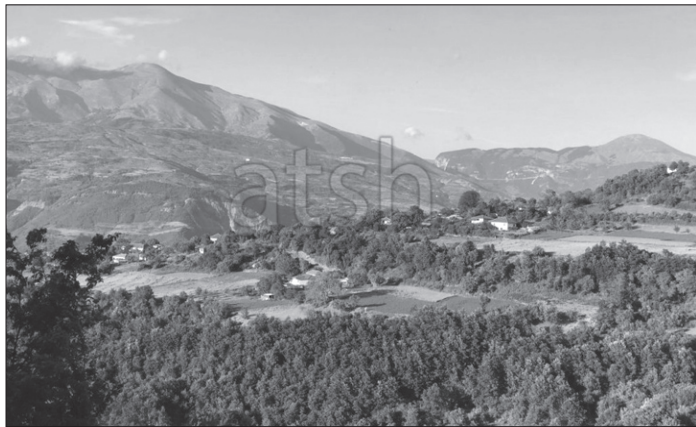
Nga rruga, shpati i malit duket i pjerrët dhe i mbuluar aq fort nga pemët dhe shkurret, sa të krijohet përshtypja se nuk mund të ketë shtigje deri atje. Por, në të vërtetë rruga është e shtruar deri pothuajse afër fshatit dhe më pas për 5 minuta arrin edhe në lagjet e brendshme.

Uji i përroit të Vendreshës që rrjedh nga shpatet e Vendreshës 3 (e Malit) mban të gjelbëruar gjithçka, lule, fruta pylli, pemë frutore, shkurre, arat me misër e grurë, me patate e fasule.

Zona e Vendreshës historikisht është ndarë në tri qendra kryesore sipas pozicionit: Vendreshë e Madhe 1, Vendreshë e Vogël 2 dhe Vendreshë e Malit 3.

I afrohem i shtëpisë së Astritit Kuçit që ka hapur për ne jo vetëm dyert e banesës, por edhe shpirtin e bujarisë

së Skraparit. Pas portës së jashtme oborri i sistemuar me lule, trëndafila ngjyra-ngjyra e mure guri, ndërsa pemët e qershisë janë të parat që rrëmbejnë vëmendjen me të kuqen rubi të kokrrave ndërsa dielli përkëdhel gjethet e gjelbra.

Aroma e pastërtisë ndihet në ajër, ndërsa gjithçka shkëlqen ashtu si edhe fytyra e Astritit dhe Teftës ndërsa presin mysafirë.

Pak raki qershie e ruajtur me vite është gostitje sipas traditës, bashkë me kamelet dhe lloket, edhe pse familja tashmë jeton pjesën më të madhe të vitit në Durrës, sikundër edhe shumë familje të tjera të fshatit dhe zonës. Me lëvizjet e forta demografike, popullsia që qëndron ende në fshat është rrudhur shumë, mund të numërohen 7 familje

që jetojnë aty gjithë vitin, nga 70, mirëpo banorët nuk i kanë shkëputur lidhjet dhe as shpresën që një ditë do të rikthehen.

Siç na tregon Astriti, bashkë me gruan vijnë e kujdesen për shtëpinë që e kanë meremetuar

dhe e kanë pajisur me të gjitha kushtet për të jetuar normalisht muajt e verës.

“E shikoni tani, – na tregon Tefta, – por kur erdhëm para disa javësh ishte e mbuluar nga bari e ferrat”. Përkujdesi dallon edhe në shtëpitë e tjera të fshatit nga çatitë e reja, rrugicat e mbushura me lule, kopshtet e punuara.

Shtëpia mban me krenari tabelën që përkujton historinë.

“Shtëpia e Abaz Zenel Kuçit ka qenë bazë e rëndësishme e Luftës Nacionalçlirimtare”, thuhet në tabelë. Djali

i vetëm i familjes, Abi, mban emrin e gjyshit.

Zona e Vendreshës tashmë ka rënie të ndjeshme të popullsisë nga largimet jashtë vendit dhe drejt qyteteve të mëdha apo edhe drejt kryeqytetit. Ata që kanë mbetur ende në fshat

janë kryesisht pensionistë, pasi të rinjtë kanë ikur për t'u shkolluar dhe kanë mbetur në qytet.

Zona, dikur kooperativë, pas ndryshimit të sistemit u mbajt me bujqësi dhe blegtori, por tashmë aktivitetet kryesore janë pemëtaria, produktet artizanale apo edhe blegtoria malore, pasi Skrapari njihet për djathin e mirë të deleve dhe dhive.

Po ashtu, banorët punëtorë të këtyre anëve nuk i janë ndarë vreshtarisë, diçka që dëshmohet qartësisht nga par-

celat e vogla të mbjella, për aq sa lejon terreni. Prodhimi artizanal i rakisë është një burim të ardhurash për banorët, ndërsa nga ana tjetër ruan, si të thuash, edhe një pjesë trashëgimie të zonës.

Vendresha është plot me

pemë frutore: qershi, dardhë, mollë të egra, thana, arra, ftonj. Të gjitha këto duan punë dhe përkushtim, por nuk sigurojnë më të ardhura përveçse për konsum familjar, pasi kërkojnë më shumë shpenzime sesa sjellin fitim.

Qershitë në oborrin e Astritit do të kalben në degë apo do t'i hanë zogjtë, pasi nuk mund të mblidhen të gjitha.

Kjo verë ishte e veçantë për ta. Mysafirët nga Tirana ishin të lirë të mblidhnin qershi me dorën e tyre dhe t'i merrnin me vete, punë që dhu-

roi kënaqësi të pafundme për të gjithë. Shumë pak prej nesh kishin vjelë qershi e sidomos në një oborr copëz parajse mes maleve, me Tomorin që përshëndeste nga përballë.

Dreka i mblodhi të gjithë pranë shtëpisë me produkte bio që nuk gjenden më në qytete. Përsesh, mish qengji në hell, fasule të kuqe, gjalp artizanal, bukë furre, byrel me lakra, gjithçka shtëpie.

“Përse nuk mendoni të ngrini një bujtinë”, i them Astritit. Gjithë zona nuk ka një të tillë, vetëm në rrugën nacionale pamë tabelat e disa prej tyre. Por shtëpia ka të gjithë gjërat që nevojiten për këtë aktivitet. “Duhet njerëz”, më thotë, duke ngritur supet, sepse të dy burrë e grua tashmë janë të moshuar dhe nuk e marrin dot përsipër ngarkesën e madhe.

Por asnjëherë nuk i dihet. Mbase kjo ftesë për mysafirët nga Tirana mund të kthehet në ide biznesi me ture ditore apo dyditore për një eksperiencë autentike në fshat. Dhe çfarë fshati! Panorama përrallore, ajër i pastër, bollëk me fruta për çdo stinë dhe mikpritje tradicionale.

Për më tepër afërsia e fshatit me destinacione shumë të njohura si mali i Tomorit apo kanionet e Osunit, e bëjnë atë ideal për të bujtur.

Nuk duam të largohemi nga shtëpia e Astritit dhe Teftës. Të dy na përcjellin të prekur, ndoshta po aq sa na dhuruan, edhe morën dashurinë tonë.

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga numri 533)

Kërpudha e budallait (Amanita verna)

Kërpudha Amanita verna, e njohur zakonisht si kërpudha e budallait ose engjëlli që shkatërron pranverën, është një nga kërpudhat helmuese vdekjeprurëse bazidiomicet, një nga shumë kërpudhat në gjininë Amanita. I ndodhur në

Amanitina; Seksioni Phalloideae. Amanita verna u përmend për herë të parë në literaturën shkencore nga mikologu francez Jean Bulliard në 1780, si forma vernus e Agaricus bulbosus. Bulliard paralajmëroi se

marck i dha statusin e specieve të dallueshme në Encyclopédie Méthodique, Botanique.

Amanita verna është një i afërm i ngushtë i Amanita phalloides (Kapaku i vdekjes); të dyja speciet i përkasin nën-familjes Amanita Phalloideae.

Përshkrimi. Kërpudha e budallait është e bardhë e pastër, deri në gushë e deri në shpinë. Kjo kërpudhë, si shumë, por jo të gjitha amanitas, ka një vello. Kapaku i kërpudhave të budallait është 5-10 centimetra i gjerë dhe është afërsisht i njëjti lartësi.

Lamelat e kësaj kërpudhe janë të lira dhe të bardha dhe vela ose cipa është si qese dhe e madhe. Unaza e saj është e bardhë dhe membranore, dhe Amanita verna reagon me ngjyrë të verdhë me 20% tretësirë të hidroksidit të kaliumit, ndryshe nga e afërta e tij Amanita phalloides var. alba ndërsa Amanita virosa merr një reagim portokalli-verdhë. Sporet e kërpudhave janë të lëmuara dhe eliptike.

Shpërndarja dhe habitat. Kërpudha e budallait rritet në pyjet evropiane dhe pyjet me drurë në pranverë, siç sugje-

ron emri latin i kërpudhave (Amanita verna ose engjëlli që shkatërron pranverën). Ndryshe nga amanitat e ndryshme helmuese të lidhura ngushtë, kjo kërpudha nuk dihet se gjendet në Amerikën e Veriut.

Toksiciteti. E lidhur ngushtë me amanitat e tjera vdekjeprurëse të bardhë të pastër, kërpudha e budallait është një nga kërpudhat më helmuese në botë. Ashtu si Kapaku i vdekjes, ky organizëm përmban një dozë fatale të alfa-amanitinës, e cila shkakton dështim të mëlçisë nëse nuk trajtohet menjëherë. Ndërsa kjo kërpudhë (së bashku me shumë kërpudha të tjera vdekjeprurëse dhe të ngrënshme) përmban gjithashtu falotoksina, këto falotoksina nuk janë toksike për njerëzit (kur gëlltiten) pasi ato absorbohen dobët.

Nuk ka simptoma negative nga ngrënia e kësaj kërpudhe deri në 6-24 orë pas gëlltitjes. Simptoma e parë është thjesht shqetësim. Pasonjë ndërçë të forta dhe diarre. Në ditën e tretë, të njëjtat simptoma përsëriten, por përderisa për shumë njerëz kjo mund të duket si një shenjë rikuperimi,

në shumicën e rasteve është thjesht një lajmëtar i fillimit përfundimtar të simptomave, të cilat përfshijnë dështimin e veshkave dhe të mëlçisë për shkak të amatoksinave.

Kërpudha vdekjeprurëse e zbehtë (Lepiota brunneoincarnata)

Kërpudha vdekjeprurëse e zbehtë, ndërsa mund të jetë një gjetje e rrallë, kërpudha

vdekjeprurëse është një nga llojet më helmuese të kërpudhave të lëndinës pasi i pëlqen të rritet në zona me bar dhe të

hapura. Pamja e tyre me pamje të pafajshme do të thotë që këto kërpudha toksike ndonjëherë ngatërrohen me specie të tjera të ngjashme, si kërpudha gri kalorës, e cila në fakt është e ngrënshme.

Emri i tyre latinisht, Lepiota brunneoincarnata, mund të interpretohet në greqisht si “kërpudhat e veshit me luspa”. Por kapaku i rumbullakosur i kërpudhave vdekjeprurëse ndonjëherë mund t'i ngjajë një veshi, kështu që ndoshta ky interpretim nuk është aq i pabazë.

Kërpudha vdekjeprurëse rritet kryesisht në Evropë dhe pjesë të caktuara të Azisë dhe

ata kanë një kapak me njolla të lehta, që rritet në rreth 2.5

(Vijon në faqen 14)

Amanita verna

Evropë në pranverë, Amanita verna shoqërohet me pemë të ndryshme gjetherënëse dhe halore. Kapelet, majat dhe gushat janë të gjitha me ngjyrë të bardhë.

Taksonomia. Kjo kërpudhë bën pjesë në Rendin Agaricales; Familja Amanitaceae; Gjinia Amanita; Nënjinia

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 13)

deri në 6 cm të gjerë dhe një kërcell të ngushtë krem. Kërpudha vdekjeprurëse është një specie helmuese, pasi përmban sasi të mëdha të toksinës alfa-amanitin.

Lepiota brunneoincarnata, është një kërpudhë me verëza e gjinisë Lepiota në rendin Agaricales. Shpërndarë gjerësisht në Evropë dhe rajone të buta të Azisë deri në Kinë, ajo rritet në zona me bar si fusha, parqe dhe kopshte dhe shpesh ngatërrohet me kërpudhat e ngrënshme. Kërpudha ka një kapak me luspa kafe deri në 4 cm të gjerë me një kërcell kafe rozë dhe gushë të bardha. Është shumë toksik, me disa vdekje të regjistruara pasi i ngjan Kalorësit gri të ngrënshëm (Tricholoma terreum) dhe Un-azës së zanave (Marasmius oreades).

Taksonomia. Lloji u përshkrua nga botanistët zviceranë Robert Hippolyte Chodat dhe Charles-Édouard Martin në 1889, të cilët vunë re se rritej në anë të rrugëve në Gjenevë në Zvicër. Analiza gjenetike e ADN-së tregoi se ajo është e lidhur ngushtë me specie të tjera që përmbajnë amatoxin si Lepiota subincarnata.

Përshkrimi. Kapaku është 2. 7-4 cm i gjerë, në fillim gjysmësferik përpara se të bëhet më konveks pa një xhungë të dukshme. Është e kuqe-kafe kur është e re, përpara se të zbehet në një kafe më të errët. Zakonisht ka një shkallë të madhe të pandërprerë në qendër të kapakut. Kufiri i kapakut është futur dhe kapaku është mishi. Gushat e trasha të pambushura janë të bardha, me pirunë të herëpashershëm dhe gushë më të vogla (lamellulae) në mes. Ato janë të lira (të palidhura me kërcellin). Ngjyra e spores është e bardhë. Kërcelli cilindrik është 2–3, 5 cm i gjatë dhe 0, 6–0, 9 cm i gjerë. Pjesa e sipërme e kërcellit është rozë e kuqe, ndërsa pjesa e poshtme është e mbuluar me luspa kafe të errët. Ato ndahen nga një zonë kafe e errët si unazë. Mishi i trashë skuqet në mavijosje ose prerje dhe ka erë disi si fruta të papjekura. Shija është e butë. Sporet ovale janë 6–7, 5 µm të gjata dhe 3, 5–5 µm të gjera dhe janë dekstrinoide – ato kthehen në kafe të kuqe në reagentin e Melzer.

Shpërndarja dhe habitat. Kërpudha vdekjeprurëse gjendet në pjesët më të ngrohta të Evropës, përgjithësisht në jug, por është regjistruar edhe nga Britania dhe Gjermania. Në Azi, është regjistruar nga Turqia, Izraeli, Pakistani, Irani dhe Kina lindore.

Toksiciteti. Dihet se përmban sasi vdekjeprurëse të alfa-amanitinës dhe ishte përgjegjës për një helmim fatal në Spanjë në 2002, dhe një shpërthim helmimi në Iran në vitin 2018 dhe për vdekjen e katër anëtarëve të rinj të së njëjtës familje në Tunizia në

vitin 2010. Një person mbijetoi pasi hëngri pesë ekzemplarë të zgjedhur së bashku me Agaricus bisporus në Kaynarca, Sakarya, në Turqi në vitin 2013. Simptomat janë fillimisht gastrointestinale, me përzjerje dhe të vjella rreth dhjetë orë pas konsumimit, e ndjekur nga dëmtimi i mëlçisë disa ditë më vonë. 100 g Lepiota brunneoincarnata mund të rezultojë në dëmtim të rëndë të mëlçisë.

Amanitina mund të zbulohet në urinë 36 deri në 48 orë pas gjëllitjes. Simptomat akute të stomakut mund të mashtrojnë menaxhimin mjekësor nëse kërpudha nuk identifikohet dhe të vonojnë masat specifike mbrojtëse të mëlçisë. Silibinina intravenoze ka një rol në reduktimin e marrjes së amanitinës. Masa të tjera specifike përfshijnë penicilinën G dhe n-acetilcisteinën si dhe masat e përgjithshme mbështetëse si rehidratimi. Nëse këto masa dështojnë, transplantimi i mëlçisë mund të jetë i nevojshëm.

Kërpudha me kësulë panterë (Amanita pantherina)

Kërpudha me kësulë panterë, kërpudhat e bukura, por të këqija, me kapak panterë janë kafe, me njolla dhe helmuese. Këto kërpudha me njolla shkaktajnë sëmundje të forta pasi konsumohen dhe ndikojnë ndjeshëm në sistemin nervor qendror. Ato mund të shkaktajnë halucinacione të gjalla, konfuzion, shtrembërim vizual, deluzione dhe konvulsione, të cilat ndonjëherë mund të jenë fatale. Kërpudhat me kësulë panterë (Amanita pantherina) rriten nga korriku deri në nëntor në pyje gjethegjërë, veçanërisht ato me drurëahu ose lisi.

Kërpudha Amanita pantherina, i njohur gjithashtu si kësula e panterës, blusher i rremë dhe pantera amanita për shkak të ngjashmërisë së saj me blusherin e vërtetë (Amanita rubescens), është një specie kërpudhash e gjetur në Euroazi me veti helmuese dhe psikoaktive.

Përshkrimi. Kapaku: 5–18 centimetra i gjerë, fillimisht gjysmësferik, më pas konveks në plano-konveks, kafe e thellë në kafe-lajthi deri në kafe të zbehtë okre, lytha të shpërndara dendur që janë të bardhë të pastër në krem të ndyrë, verrukuloz i imët, flokozë, lehtësisht i lëvizshëm. Viscid kur laget, me një diferencë të shkurtër striate. Mishi është i bardhë, i pandryshueshëm kur dëmtohet.

Gushat: shtohen në të lira, afër të mbushura, e bardha bëhet gri, e cinguar.

Sporet: të bardha në depozitë, të lëmuara, gjerësisht elipsoid në elipsoid në zgjatim, inamiloide, rrallë rruzullore. 8–14 x 6–10 µm.

Kërcelli: 5–15 cm i gjatë dhe 0, 6–3 cm i gjerë, nëncil-

Amanita pantherina

indrik, disi i ngushtuar lart, i bardhë, duke u nxiër pak në moshë, i mbushur pastaj i zbrazët, flokoza e imët bëhet e lëmuar mbi unazë dhe me skuamula të vogla të shtypura ose material flokoze kremoz më poshtë. Cipa (Veli) është e bardhë, bëhet gri me kalimin e moshës, duke formuar një ose nganjëherë dy unaza të ngushta në formë rrethi pak mbi bazën bulboze. Mishi është i bardhë, i pandryshueshëm kur dëmtohet. Aroma e pakëndshme ose si patatet e freskëta.

Përveç kapelës kafe me lytha të bardha, tiparet dalluese të Amanita pantherina përfshijnë rrotullën e indit volvalor në formë jake në majë të bulbës bazale dhe sporet eliptike, inamiloide. Ndryshe nga Amanita rubescens, kapaku i panterës nuk ngjyroset me ngjyrë të kuqe/rozë (“skuq”) kur mishi është i dëmtuar, prandaj ka emrin e tij “skuqe e rreme”. Ky është një tipar kyç në dallimin e të dy specieve.

Shpërndarja dhe habitat. Kapaku i panterës është një kërpudha e pazakontë, e gjetur në pyjet gjetherënëse, veçanërisht në ahu dhe më rrallë në pyjet halore dhe rrallë livadhe në të gjithë Evropën, Azinë Perëndimore në fund të verës dhe vjeshtës. Është regjistruar edhe nga Afrika e Jugut, ku mendohet se është futur rastësisht me pemë të importuara nga Evropa dhe Azia.

Është një kërpudhë ektomikorizale, që jeton në simbiozë rrënjësh me një pemë, duke nxjerrë lëndë ushqyese të fotosintezës prej saj dhe duke siguruar në këmbim lëndët ushqyese të tokës.

Toksiciteti. Amanita pantherina është toksike; nëse konsumohet i freskët, por mund të mos jetë fatal për njerëzit. Mund të shkaktojë diarje, të vjella dhe hiperhidrozë, të cilat mund të çojnë në dehidrim të rëndë. Varietetet multi-squamosa dhe velatipes konsiderohen helmuese.

Përdorimi psikoaktiv. Amanita pantherina përmban përbërjet psikoaktive acid ibotenik dhe muscimol, dy

përbërës psikoaktivë të cilët mund të shkaktajnë efekte të tilla si halucinacione, sinest-ezi, eufori, disfori dhe amnezi retrograde.

Amanita pantherina përdoret si një enteogen shumë më rrallë se sa i afërmi i tij shumë më i dallueshëm Amanita muscaria, kryesisht për shkak se është më pak i dallueshëm dhe shumë më i fuqishëm. Amanita muscaria përmban një përqendrim më të lartë të acidit ibotenik.

Kërpudha e Engjëllit të vdekjes (Amanita virosa)

Kërpudha Amanita virosa është një specie e kërpudhave në klasën e Agaricomycetes. Basidiocarps (trupat e frutave) janë agarikoid (në formë kërpudha) dhe të bardhë të pastër me një unazë në kërcell dhe një gushë si thes në bazë. Lloji është helmues vdekjeprurës. Ndodhet në Evropë dhe në Azinë veriore.

Kërpudha e Engjëllit të vdekjes (Amanita virosa)

Amanita virosa ishte raportuar më parë nga Amerika e Veriut, por kërkimet kanë treguar se speciet amerikane me pamje të ngjashme, duke përfshirë Amanita bisporigera dhe Amanita ocreata, janë të dallueshme.

Taksonomia. Amanita virosa u përshkrua për herë të parë në 1838 nga mykologu suedez Elias Magnus Fries si Agaricus virosus, por ky emër është i paligjshëm pasi ishte përdorur tashmë për një specie të mëparshme dhe të ndryshme. Amanita virosa u botua në mënyrë legjitime nga mikologu francez Louis-Adolphe Bertillon në 1866.

Etimologjia. Epiteti specifik rrjedh nga mbiemri latin virōsus

që do të thotë “toksik” (krahaso me virusin).

Përshkrimi. Amanita virosa fillimisht shfaqet si një objekt i bardhë, në formë veze, i mbuluar me një vello universale. Ndërsa zgjerohet, trupi i frutave në formë kërpudhash shkëputet, megjithëse pjesët e rrekosura të velit mund të vazhdojnë në skajet e kapakut. Kapaku fillimisht është konik me buzë të kthyer, përpara se të bëhet gjysmësferik dhe të rrafshohet me diametër deri në 12 cm. Kapaku shpesh ka një gungë të dallueshme; është në gjendje të qërohet dhe është e bardhë, megjithëse qendra mund të jetë fildishi. Gushat e mbushura dhe të lira janë të bardha, ashtu siç janë edhe maja dhe veli. Kërcelli i hollë është deri në 15 cm i gjatë, me një unazë të varur dhe me brazdë. Ngjyra e sporeve është e bardhë dhe sporet janë nën globoze dhe 7–10 µm të gjata. Ato janë amiloide, duke ngjyrosur ngjyrën vjollcë me reagentin Melzer. Mishi është i bardhë, me një erë që të kujton rrepka dhe merr ngjyrë të verdhë të ndezur me hidroksid natriumi.

Lloje të ngjashme. Në Evropë, Amanita verna me fruta pranverore është një specie e ngjashme krejt e bardhë, siç është forma e bardhë e frutave në vjeshtë të Amanita phalloides (Kapaku i vdekjes). Të dyja janë po aq helmuese. Në fazën e tyre të papjekur, kërpudha me butona, të gjitha këto specie helmuese mund të ngatërrohen me kërpudha të reja ushqimore me kapak të bardhë (specie Agaricus), duke theksuar rrezikun e mbledhjes së trupave të frutave të papjekur për ushqim.

Habitati dhe shpërndarja. Amanita virosa gjendet në pyll në fund të verës dhe vjeshtës,

vijnë disa orë pas konsumimit, një vonesë e cila mund ta bëjë trajtimin më të vështirë. Trupat e frutave përmbajnë amatoksina dhe falotoksina.

Kërpudhat e engjëjve të shkatërrimit ose të vdekjes me pamjen e tyre befasuese dhe të bardhë të pastër, mund t’u mashatrojnë duke menduar se këto kërpudha janë të padëmshme por ato janë shumë helmuese dhe ndonjëherë vdekjeprurëse. Mjafton vetëm një copë e vogël e një kërpudhe engjëlli vdekjeje për të qenë fatale dhe aktualisht nuk mendohet të ketë një antidote kundër tyre.

Kërpudhat e engjëllit të vdekjes, ose Amanita virosa, përmbajnë toksina vdekjeprurëse të cilat rezultojnë në dhimbje të forta stomaku dhe helmim të mëlçisë dhe veshkave midis 8 dhe 24 orëve pasi ato janë konsumuar.

Kërpudha me kapak rrjeti (Cortinarius rubellus)

Kërpudha Cortinarius rubellus, e njohur zakonisht si kërpudha me kapak rrjeti, është një specie kërpudhash helmuese në familjen Cortinariaceae, vendase në pyjet e butë me gjerësi të lartë deri në subalpine të Euroazisë dhe Amerikës së Veriut. Brenda gjinisë i përket një grupi të njohur si Orellani, të cilët janë të gjithë shumë toksikë. Ngrënia e tyre rezulton në dëshim të veshkave, i cili shpesh është i pakthyeshëm. Kërpudha në përgjithësi është e nxirë në kafe në të gjithë, me një kapak konik në konveks 2, 5 deri në 8 centimetra në diametër, gushë adnate dhe 5, 5 deri në 11 cm bisht i gjatë.

Përshkrimi. Cortinarius rubellus ka një kapak konik në konveks (pjesërisht i rrafshuar në mbytur me maturim) me diametër 2, 5 deri në 8 centimetra.

Në ngjyrë, ajo është kafe deri më sot me buzë më të zbehta dhe është e mbuluar me luspa të imta fibroze. Gushat janë me ngjyrë okër ose karamel, duke ndryshuar në një kafe më të thellë me kalimin e moshës ndërsa sporet piqen. Ata kanë një lidhje adnate me shkopin. Bishti është 5, 5 deri në 11 centimetra e gjatë dhe 0, 5 deri në 1, 5 centimetra e trashë me një bazë bulboze. Është me të njëjtën ngjyrë ose pak më të zbehtë se kapaku dhe mund të ketë fragmente të verdha të velit (kortinës) të ngjitura në gjysmën e poshtme të saj. Mishi është krem ose i verdhë

(Vijon në faqen 15)

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 14)

i zbehtë, por më i nxirë poshtë pileipellis dhe në bazën e kërcellit. Ka pak erë të rrepkës dhe nuk

si kërpudha e kapak vdekjes. Conocybe rugosa fillimisht u

ka shije të fortë.

Kërpudhat vdekjeprurëse me kapakë rrjete janë përgjegjëse për shumë vdekje në Evropë. Nganjëherë të ngatërruara për një kërpudhë tjetër ato përmblajnë një helm të quajtur orellaninë. Kërpudhat vdekjeprurëse me kapakë rrjeti, ose Cortinarius rubellus, rriten gjatë gjithë gushtit deri në nëntor në tokë, midis bimëve si shqopa, në pyjet me pisha halore ose bredh. Kanë një kapelë unike me majë dhe kanë ngjyrë kafe portokalli.

Shpërndarja dhe habitat. Cortinarius rubellus është regjistruar në pyjet e butë deri në subalpine me gjerësi të lartë në të gjithë hemisferën veriore, duke përfshirë pyjet halore subalpine në malet Yatsugatake në prefekturën Yamanashi, Japonia qendrore. Në Amerikën e Veriut, gjendet në Kolumbinë Britanike dhe në Uashingtonin perëndimor, veçanërisht në Parkun Kombëtar të Malit Rainier. Cortinarius rubellus shfaqet në Skandinavi dhe gjithashtu shfaqet në veri të Ishujve Britanikë, përgjithësisht në zonat e lagështa të halorëve ose pyjeve të përziera halore dhe gjethegjërë, megjithëse është e pazakontë.

Toksiciteti. Kërpudha Cortinarius rubellus përmban orellaninë, një mykotoksinë e fuqishme. Rreziku i helmimit u njoh për herë të parë në vitin 1972 në Finlandë, ku kishin ndodhur katër raste, dy prej të cilave rezultuan në dështim të përhershëm të veshkave. Në vitin 1979, tre persona me pushime në afërsi të Invernessit u helmuan, pasi e ngatërruan atë me Chanterellën. Kështu ka patur dhe shumë raste të tjera nëpër botë që kanë konsumuar këtë kërpudhë dhe kanë patur dëmtime të veshkave.

Kërpudha kësulë konike e budallait (Pholiotina rugosa)

Kërpudha kësulë konike e budallait Pholiotina rugosa ose Conocybe rugosa është një specie e zakonshme e kërpudhave që është e përhapur gjerësisht dhe veçanërisht e zakonshme në Paqësorin Veriperëndimor të Shteteve të Bashkuara. Ajo rritet në copa druri, shtretër lulësh dhe plehrash. Është gjetur në Evropë, Azi dhe Amerikën e Veriut. Ai përmban të njëjtat mykotoksina

përshkrua në gjininë Pholiotina dhe morfologjia e saj dhe një studim filogjenetik molekular i vitit 2013 mbështetën klasifikimin e tij të vazhdueshëm atje.

Përshkrimi. Conocybe rugosa ka një kapak konik që zgjerohet në të sheshtë, zakonisht me një umbo. Është më pak se 3 cm i gjerë, ka një majë të lëmuar kafe dhe skaji është shpesh i strijuar. Kapaku: 1–2 cm; gjerësisht konik në gjerësisht në formë zile në fillim, duke u bërë gjerësisht konveks në planokonveks, ndonjëherë me një përplasje qendrore; i hollë; lubrifikues; tullac; e lëmuar, ose e rrudhur imët mbi qëndër; kafe e errët portokalli në qëndër dhe kafe e verdhë në skaj; kufiri i rreshtuar imët, rreth gjysmës së rrugës në qëndër.

Gushat janë kafe të ndryshkura, të afërta dhe të ngjitura ngjitur ngushtë me kërcellin; mbyll; gushë të shkurtra të shpeshta; të bardha duke u bërë kafe; fillimisht mbulohej nga një vello e pjesshme e bardhë. Kërcelli: 20–35 mm i gjatë; 2–3 mm e trashë; i brishtë; e barabartë mbi një bazë pak të fryrë; kafe në kafe poshtë

dhe të bardha sipër; pruinozë në fibrilozë; me një unazë mjaft këmbëngulëse, të bardhë në kafe, e ndezur lart, e cila ndonjëherë përmban një skaj të sipërm me brazdë. Kërcelli është 2 mm i trashë dhe 1 deri në 6 cm i gjatë, i lëmuar dhe kafe, me një unazë të spikatur dhe të lëvizshme. Mishi: I brishtë, me ngjyrë kafe i qullët; e pandryshueshme. Nuk ka ndonjë erë të veçantë.

Kërpudha kësulë konike e budallait janë kërpudha të vogla, në formë koni, kafe janë helmuese vdekjeprurëse, pasi ato përmbajnë alfa-amanitin, e cila është toksike për mëlcinë pasi të gëlltitet. Kërpudhat e budallait, ose Pholiotina rugosa, pëlqejnë të rriten midis mbeturinave të

gjetheve, copëzave të drurit të kalbura, tallashit, tokës së pasur dhe plehrash nga korriku deri në tetor. Ato kanë kapele të vogla, të lëmuara dhe me shkëlqim që janë rreth 2 cm në gjerësi dhe rrafshohen kur i afrohet skajit.

Habitati. Ekologjia: Sapro-bike; duke u rritur vetëm ose në mënyrë të përbashkët në tokë në pyje ose në vende urbane, shpesh në zona peizazhi pranë mbeturinave drunore gjatë pranverës dhe verës në klimat veriore të buta, ose gjatë dimrit në klimat mesdhetare.

Toksiciteti. Kjo specie është helmuese vdekjeprurëse, trupat frutorë që përmbajnë alfa-amanitin, një peptid ciklik që është shumë toksik për mëlcinë dhe është përgjegjës për shumë vdekje nga helmimi nga kërpudhat në gjininë Amanita dhe Lepiota. Ata nganjëherë gabohen për speciet e gjinisë Psilocybe për shkak të kapakut të ngjashëm me pamjen e tyre.

Kërpudha kambana funerale (Galerina marginata)

Kërpudha Galerina marginata, e njohur në gjuhën e folur si kambana funerale, kapaku i vjeshtës ose galerina vdekjeprurëse, është një specie e kërpudhave jashtëzakonisht helmuese në familjen Hymenogastraceae të rendit Agaricales. Ajo përmban të njëjtat amatoksina vdekjeprurëse që gjenden në Kapakun e vdekjes (Amanita phalloides). Gëlltiti në sasi toksike shkakton dëmtime të rënda të mëlcisë me të vjella, diarje, hipotermi dhe vdekje eventuale nëse nuk trajtohet me shpejtësi. Rreth dhjetë helmime i janë atribuar specieve tani të grupuara si Galerina marginata gjatë shekullit të kaluar.

Kërpudha kambana funerale,

në të verdhë-kafe që zbehen në ngjyrë kur thahen. Gushat janë kafe dhe japin spore me ngjyrë të ndryshkur. Një unazë membranore e mirëpërcaktuar zakonisht shihet në kërcellin e ekzemplarëve të rinj, por

shpesh zhduket me kalimin e moshës. Në trupat frutore më të vjetra, kapelet janë më të sheshta dhe gushat dhe kërcelli më kafe. Lloji është një “kërpudha e vogël kafe” klasike - një kategori tërheqëse që përfshin të gjitha kërpudhat e vogla deri të mesme, të vështira për t’u identifikuar dhe mund të ngatërrohet lehtësisht me disa lloje të ngrënshme.

Ato rriten në disa dhjetëra kërpudha kafe-portokalli të madhësive të ndryshme, që rriten në një trung të kalbur të mbuluar me myshk. Kapakët e kërpudhave janë mbështjellë nga brenda dhe qëndrojnë në kërcell që variojnë në ngjyrë nga e bardha në kafe të lehta portokalli. Disa nga kërcjtë kanë unaza të vogla portokalli të errët pranë majës. Trupat e rinj të frutave kanë kufij të mbështjellë nga brenda.

Kapaku varion nga 1 deri në 4 cm në diametër. Fillon konveks, ndonjëherë gjerësisht konik, dhe ka skaje (kufijtë) që janë të lakuara kundër gushës. Ndërsa kapaku rritet dhe zgjerohet, ai bëhet gjerësisht konveks dhe më pas rrafshohet, ndonjëherë duke zhvilluar një lartësi qendrore, ose umbo, e cila mund të dalë dukshëm nga sipërfaqja e kapakut.

Sipërfaqja e kapakut mbetet e lëmuar dhe ndryshon ngjyrat me lagështinë (higrofanë), e zbehtë në ngjyrë të errët ngjyrë okre mbi disk dhe e verdhë-okre në skaj (të paktën kur është e re), por zbehet në ngjyrë kafe të zbehtë ose më e errët kur thahet. Kur është i lagësht, kapaku është disi transparent, në mënyrë që konturet e gushave të shihen si vija. Mishi është i zbehtë me ngjyrë kafe okre deri në gati të bardhë, i hollë dhe i zhdërvjellët, me një erë dhe shije që varion nga shumë pak, në fort, si mielli (farinaceous).

Gushat janë zakonisht të ngushta dhe të stërm bushura së bashku, me një ngjitje të gjerë të thujse dekurente me kërcellin dhe skajet konvekse. Ata kanë një ngjyrë kafe të zbehtë kur janë të rinj, duke u bërë ngjyrë kafe në pjekuri. Disa gushë të shkurtra, të quajtura lamellula, nuk shtrihen tërësisht nga buza e kapakut

deri te kërcelli dhe ndërthuren midis gushave më të gjata. Kërcelli varion nga 2 deri në 8 cm i gjatë, 3–9 mm i trashë në majë dhe qëndron i barabartë në gjerësi në të gjithë ose zmadhohet paksa poshtë. Fillimisht

e fortë, ajo bëhet e zbrazët nga poshtë lart ndërsa piqet. Unaza membranore është e vendosur në gjysmën e sipërme të kërcellit afër kapakut, por mund të hiqet dhe të mungojë në ekzemplarët e vjetër. Ngjyra e saj fillimisht është e bardhë ose kafe e çelur, por zakonisht shfaqet një kafe më e errët në ndryshkur në ekzemplarët e pjekur që kanë hedhur spore mbi të. Mbi nivelin e unazës, sipërfaqja e kërcellit ka një pluhur shumë të imët të bardhë dhe është më i zbehtë se kapaku. Poshtë unazës ka ngjyrë kafe deri në bazën kafe-kuqërremtë në bistrë. Pjesa e poshtme e kërcellit ka një shtrësë të hollë fibrilesh të zbehta të cilat përfundimisht zhduken dhe nuk lënë luspa. Ngjyra e spores është i ndryshkur-kafe.

Taksonomia. Përpara vitit 2001, speciet Galerina autumnalis, Galerina oregonensis, Galerina unicolor dhe Galerina venenata mendohej se ishin të dallueshme nga Galerina marginata për shkak të ndryshimeve në habitat dhe viciditetit të kapakut të tyre, por analiza filogjenetike tregoi se ato janë të gjitha të njëjtat specie.

Kërpudha e Krahëve të Engjëllit (Pleurocybella porrigens)

Kërpudha Pleurocybella porrigens është një specie e kërpudhave në familjen Phyllotopsidaceae. Lloji është i

përhapur në pyjet e butë të Hemisferës Veriore. Pleurocybella porrigens, i njohur si krah i engjëllit, është një nga kërpudhat e rrënjëve dhe drurëve të kalbëzuara të drurëve halorë,

veçanërisht Kukutës (gjinia Tsuga). Mishi është i hollë dhe i brishtë në krahasim me kërpudhat e detit (Pleurotus ssp.).

Sinonimet për Pleurocybella porrigens përfshijnë Pleurotus porrigens, Phyllotus porrigens, Dendrosarcus porrigens, Pleurotellus porrigens dhe Nothopanus porrigens.

Përshkrimi. Lloji i kërpudhave dallohet nga trupat e saj frutore, të cilat fillojnë si një e bardhë e pastër dhe më pas formojnë një nuancë të verdhë me kalimin e kohës. Bishti është ose shumë i shkurtër ose mungon plotësisht dhe mishi ka një erë të dobët, por të këndshme.

Kërpudha e Krahëve të Engjëllit, (Pleurocybella porrigens) ndoshta një nga kërpudhat me pamje më të mrekullueshme, mund të duken të padëmshme, por në fakt janë mjaft helmuese. Këto kërpudha mendohet se përmbajnë kimikate toksike që mund të shkaktojnë dëme në tru dhe ndoshta janë fatale.

Kërpudhat e krahëve të Engjëllit janë kërpudha me kllapa, pasi ato kanë një formë unike që rriten vertikalisht në një pemë. Kërpudhat e kllapave, si kërpudhat e krahëve të engjëllit, mund të shkaktojnë kalbjen dhe prishjen e pemëve në të cilat rriten, duke çuar në dobësimin e pemës dhe rrëzimin ose humbjen e degëve.

Këto kërpudha të kllapave kanë ngjyrë të bardhë të ndezur dhe zakonisht rriten në grupe në halorët në kalbje. Ata rriten gjatë gjithë vjeshtës dhe kryesisht në zonat malore.

Toksiciteti. Megjithëse Pleurocybella porrigens dikur konsiderohej përgjithësisht si i ngrënshëm, që nga viti 2011, ai është implikuar në dy shpërthime të dokumentuara që përfshijnë encefalopati fatale. Të dyja këto incidente ishin në Japoni dhe shumica e viktimave kishin çrregullime të veshkave para-ekzistuese. Më vonë kanë ndodhur dhe incidente të tjera helmimi me këtë kërpudhë.

Mekanizmi i veprimit për toksicitetin e Pleurocybella porrigens nuk është përcaktuar përfundimisht, por janë sugjeruar disa mundësi. Është demonstruar se Pleurocybella porrigens përmban një aminoacid të pazakontë që është toksik për qelizat e trurit. Mekanizma të

tjerë janë sugjeruar për toksicitetin e dukshëm të Pleurocybella porrigens, duke përfshirë mundësinë që kërpudhat mund të përmbajnë nivele toksike të kripërave cianide.

Agro Invest

Agrokredia

Norme efektive deri në: 3.5%

Financimi: Deri në 25.000.000 LEKË

Afati: Deri në 5 vite

Skano për
më shumë

